UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesv Carmelitarvm Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

Jn duas partes distincta

Continens I. Viam Perfectionis. II. Castellum Animæ siue septem Mansiones. III. Exclamationes, vel Meditationes animæ ad Deum suum ...

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.XXVII.

Mansio sexta

urn:nbn:de:hbz:466:1-37994

Visual Library

MANSIO SEXTA.

In vndecim capita distributa.

CAPVT I.

DOCET, QVOMODO DOMINO MAIORES GRATIAS FACERE incipiente, maiores etiam fiant labores. Quorum etiam aliquos refert, ac quomodo se gerant in his illi qui ad hanc mansionem iam peruenere. Caput hoc vtile futurum iis qui illos interiùs patiuntur.

INcipiamus ergo iam, spiritus sancti fauore adiuuante, de sexta mansione aliquid loqui, in qua iam anima, sponsi amore saucia, agit, atque vbi magis ad solitudinem, & ad, quidquid ipsam in hac colenda impedire potest, deferendum cauendumq; (prout quidem vitæ illius conditio ac status permittit) aspirat. Etenim prior ille conspectus adeò profundè animæ insculptus manet, vt aliud ipsa non desideret vel optet, quàm rursus eodem frui posse: Etsi iam suprà dixerim, nihil in isthoc orationis genere videri, quod propriè dici possit videri, ne quidem per imaginationem; nihilominus, Visum ac Conspectum id voco, ob eam, quam supra posui, similitudinem. Iam quidem anima planè apud se cõstituit, alium sponsum non accipere vel deligere; sponsus tamen intensa illius desideria, quibus sponsalia iam iniri ipsa cupit, parum moratur: vult quippe, id adhuc intensiùs petat; atque vt tale bonum, quod omnium bonorum maximum est, aliquo ei labore constet. Quamuis autem omnes labores pro tam singulari lucro ac bono comparando modici sint; necesse tamen est, carissimæ, aliquod specimen ac signum præcedere, quòd ipsum iam habeatur, quò illos sustinere valeat. Quàm verò magnos eam, Deus bone, cùm interiores, tum exteriores, labores pati oportet, donec in sextam mansionem ingrediatur! Profectò id ipsum nonnumquam apud me considero, & timeo, ne, si id antè quis intelligat, difficillimè se humana nostra infirmitas ad id patiendum & tolerandum dispositura sit, quæcumque demum bona ei repræsententur, nisi iam fortè ad septimam mansionem peruenerit; in illa enim nihil vsque adeò timetur, vt impedire id animam possit, quo minùs hoc ipsa pro Dei nomine & amore ferre velit. Cuius rei causa est, quòd propè semper ita cum eius Maiestate vnita sit, vt hinc ei robur & vires veniant.

Labores sextæ mansionis.

Non absre futurum credo, si quas hîc certò tolerandas occurrere scio, pœnarum nonnullas hic vobis referam: fieri potest, vt animæ omnes hac viâ non conducantur; quamquam valdè dubitem, num à terrenis

renis moleſtijs, ſiue hac, ſiue illa via aduenientibus, liberæ ſint animæ illæ, quæ rebus cæleſtibus ſubinde tam liquidè ac verè fruuntur. Etſi autem propoſitum mihi initio nō fuerit hac de re tractare; putaui tamen ſingulari conſolationi futurum animæ illi quæ ita conſtituta fuerit, ſcire audire, quid contingat & fiat animabus illis quibus iſtiuſmodi gratia Deus elargitur: nam verè tunc omnia perdita ei eſſe videntur. Porro quo hæc veniunt, ordine illa non adferam, ſed prout memoriæ occurrent, & in mentem mihi venient; initium autem hic faciam à minoribus, nempe ab eorum, quibuſcum aſſiduè anima tractat (etiam eorum, quibuſcum minime tractat, & quos ne toto quidem vitæ tempore cum ea quam recordaturos ſuſpicabatur) obloquia, ſic dicentium, quàm ſe ſanctam facit? quàm extrema agit! quid non tentat, vt mundum decipiat, & alios, qui ſine iſtis cerimonijs & nugis meliores ipſa Chriſtianos improbos videri faciat! Ceterùm nihil eſt melius, quàm bene ſecum dum ſtatum ſuum viuere conari. Hinc quos ipſa ſinceros vt amicos habebat, illam deſerunt ac ſe ſubducunt; atque hi ſunt, qui præ cæteris illam vellicant, ac ſugillant, & quos maximè malè habeat, animam illam ſe perditum ire, & tam manifeſtè decipi. vnde dicunt impoſturas & illuſiones diabolicas id eſſe; euenturum huic, quod illi veliſti, qui male perijt, atque adeò ipſam in cauſa fore, vt virtus traducatur & culpetur: quin & ſuos faſcinare ac decipere confeſſarios, quos & monitum eam vt ſibi à tali caueant, exempla quoque ijs adferunt eorum, quæ hi ſint ijs, qui hac via in ruinam pertracti ſunt. Mille ſcilicet modis eam cauillantur & ſcommatis proſcindunt. Equidem quamdam nouam ſummopere etiam metuebat, vt tandem non eſſet qui ipſius confeſſionem vellet excipere, eo ſcilicet in ſtatu res illius erant, quæ quòd multæ ſint, non eſt quod diu referendis ijs immorer. Illud verò peſſimum, quòd hæc non citò finiantur, ſed ſæpè ad vniuerſam durent vitam: quòd vnus alterum moneat, vt cum huiuſmodi perſonis agere caueant.

Obloquia contra pios parum curanda.

Pauci loquuntur bene de his.

Dicetis ad hoc mihi, non deeſſe etiam qui de illis loquantur bene. Quàm, ô cariſſimæ, pauci ſunt, qui id bonum eſſe credant, reipſa & comparatione eorum qui hoc execrantur! Accedit huc, quòd ipſum alius nouus labor ſit & pœna prioribus laboribus grauior. Quæ enim anima clariſſimè videat, ſi quod habeat bonum, id à Deo datum eſſe, nec vlla ratione ſuum eſſe (nam antè paulò & non ita pridem valdè videbat eſſe pauperem, & in peccatis conſtitutam) intolerabile ei tormentum eſt, ſaltem initio. Sed poſtea non tam ei graue id eſt, ſiquidem ob quaſdam rationes. Primo, quòd experientia eam clarè videre facit, quòd homines tam facilè ac citò bene loquantur, quàm malè;

Cur anima obloquia nō curet.

non plus vnum curat quàm alterum. Secundò, quòd Dominus maiorem ei lucem dederit, ad videndum nullum omnino bonum esse suum, sed id desursum ab illius Maiestate dari; hinc, tamquam si id in tertio quopiam videret, &, quasi oblita quòd aliquam in eo partem habeat, ad Deum laudandum se conuertit. Tertiò, eò quòd, si quas animas è gratijs quas Deus ipsi præstat, visis profeciſse viderit, statim cogitat, Deum hoc medio, (quòd nimirum ipsa vt bona habeatur, esto non sit) ad hoc vsum esse, vt id alijs in bonum cedat, indeq; illę proficiant. Quartò denique, quòd, cùm Dei honorem & gloriam magis spectet & præ oculis habeat, quàm propriam, tentatio illa, quam sub initium ingerere diabolus consueuit (quòd scilicet hæ laudes ad illius ruinam & perniciem tendant, quemadmodum nonnullos per easdem perisse obseruare potuit) in illa iam cesset, parumque curet quòd alij homines ipsam laudent, dummodo saltem vel semel Deus, ipsa mediante, & eius occasione, laudetur; veniat deinde quidquid venire potest. Hæ aliæque id genus rationes aliquantulum mitigant magnam illam molestiam ac crucem, quam ei istiusmodi laudes auditæ inferunt: esto penè semper aliquam inde molestiam sentiat, nisi cùm eis animum parum ac non multum aduertit. Sed longè & incomparabiliter grauior illi ac molestior pœna est, quod se palam & publicè, idque sine causa, bonam haberi videt, quam priora illa quæ dixi obloquia. Cumque iam eo peruenit, vt hancce molestiam magni non faciat, multo minus priora illa curat; imò ita hæc audire gaudet, tamquam si suauissimam quamdam symphoniam audiret (quod certè verissimum est) animamque ea potius corroborant quàm intimident aut deijciant; cùm iam tum vsu & experientia ipsa didicerit, quantum inde sibi boni proueniat & commodi. Hinc sibi persuadet, persecutores & aduersarios suos DEVM minimè offendere; sed Maiestatem ipsius id potiùs permittere, vt inde ipsa commodum referat. Cumque hoc clarè sentiat ac persuasissimum habeat, hinc singulari quodam ac tenerrimo amore in eos fertur; quòd hi magis amici sui esse, ac maius sibi lucrum adferre, quàm qui bene laudabiliterque de ipsa loquuntur ac sentiunt, videantur.

In obloquijs & aduersitatibus anima quomodo gaudeat.

Solet præterea Dominus graues quosdam morbos & infirmitates immittere. quod priori multò grauius & molestius malum est, præsertim cùm dolores acres & acuti sunt; vt credam ex parte, si modo vehementes sunt, nullum eis grauiorem in terra dari posse, (loquor scilicet de exterioribus) quanticumque demum & quo velis numero hi ingruant, si modò fuerint ex ijs de quibus hic loquor. Adeò enim tum interiora, tum exteriora hominis turbant, vt anima anguſtiata quid sibi

Morbos quomodo suus Dominus immittat.

S. Theresiae
Opera
N VII
15 C

ſibi facere, aut quò ſe vertere velit neſciat; & multò libentiùs mori, [illegible] quoduis breui finiendum martyrium ſubire, quàm iſtos dolores [illegible] Eſto, cùm hi iam extremi & intenſiſſimi ſunt, tamdiu non durent (qua indubiè Deus plus homini non immittit, quàm ferre poſſit, eiuſq; Maieſtas ante omnia patientiam dare ſolet) ſed in alijs grauibus doloribus ordinarijs, & diuerſimodis morbis ſecùs ſe habet. Noui quādam, quae [illegible] quo prædictam à Domino gratiam accipere cæpit (plus quam quadraginta id iam ſunt anni) in veritate dicere nequit, vnum ſe à doloribus [illegible] alijs patiendi occaſionibus vacuum diem habuiſſe. Loquor de dolo[illegible] valetudinis ac morbis, vt de alijs grauibus doloribus & afflictionibus eius nihil interim dicam. Fuerat illa, fateor, admodum flagitioſa, [illegible] præ doloribus inferni quem promerita erat, omnia illa pro nihilo [illegible]tabat. Alias verò quæ Dominum tot peccatis non irritarunt, alia ipſe [illegible] conducet. Equidem ſemper viam dolorum ac patiendi præeligerem, [illegible]tem vt vel ſic Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum imitarer, eſto [illegible] inde bonum non ſequeretur, cùm tamen plurima inde emolumenta [illegible]lita ſint ſequi.

Morbos ordinarios cur Deus diuſuis immittat.

Iam ſi de interioribus afflictionibus loqui velimus, illæ, de quibus antè egi, etiam exiguæ viderentur, ſi quidem interiores illæ expri[illegible] verbis poſſent; verum impoſſibile eſt, has eo modo exprimere, quo [illegible]mini obueniunt. Incipiamus à tormēto & cruce, quod oritur ex eo, quod quis incidat in confeſſarium, qui nimis quidem ſit prudens, minus [illegible]men rerum expertus, nihil vt ſecurum habeat, ſed ad omnia timeat, & [illegible] omnibus anxius mutet & dubitet, cùm quid extraordinarium & præ[illegible] ſolitum ei occurrit; maximè ſi in anima cui hæc obtingunt, aliquam [illegible]tet imperfectionem (putat enim eos, quos huiuſmodi gratijs Deus [illegible]gnatur, Angelos eſſe debere; quod ſanè impoſſibile eſt, quamdiu hoc [illegible] corpore agent.) hinc ſtatim omnia damnat, tamquam vel à diabolo vel melancholico humore cauſata. His namque ita plenus eſt [illegible]dus, vt tot tantaque hac diabolum via inferre homini damna [illegible]mè mirer: vnde non immeritò Confeſſarij timere, & ſollicitè admodum ſingula circumſpicere debent. Interim miſella anima, quam iſte [illegible] ſtrangulat, & ad Confeſſarium tamquam ad iudicem ſuum abit, qui [illegible]ſam etiam condemnat, non poteſt non grauiſſimum tormentum [illegible] afflictionem pati: quod quàm graue ac pænoſum ſit, ſolus intelliget [illegible] qui id fuerit expertus. Eſt hoc namque vna è grauiſſimis, quas animæ [illegible] patiuntur, afflictionibus & pœnis, præſertim ſi vitæ liberioris aliquando fuerint, cogitare videlicet, Deum, ob priora ipſarum peccata permittere vt à diabolo iam illudantur. Quamuis autem tum, cum hanc Deus [illegible] gratiam facit, ſecuræ ſint, & credere nequeant ab alio illa ſpiritu [illegible]

Confeſſarij inexperti & minus periti quàm noceant.

nino proficiſci; quia tamen res hæc quàm citiſſimè pertranſit, & admiſſa olim peccata identidem memoriæ recurrunt, & in ſe imperfectiones notant (ſemper quippe eę ſunt aliquę) ſtatim hoc ipſas tormentum inuadit. Quando verò Confeſſarius eas ſerenat & ſecuras eſſe iubet, nonnihil ipſum mitigatur, eſto per interualla redeat. ſed vbi ille ſic iuuando, etiam timorem adauget, tunc id propè intolerabile eſt; maximè, quando poſt hoc maiores ſequũtur ariditates, adeò quidem, numquam vt Dei recordata eſſe, aut recordatura deinceps vmquam videatur, &, quando de illius Maieſtate aliquem loquentem audit, perinde ſe habeat, ac ſi de aliquo qui adhuc procul inde abeſt, aliquid dici audiret.

Anxietas anima & ſcrupulus eo quòd ſe non ſatis Confeſſario declaret.

Nihil verò ſunt hæc omnia, niſi & illud præterea accedat, quòd ſeſe non ſatis ſe Confeſſarijs aperire ac declarare poſſe, ſed illos in errorem trahere ac decipere putet: & quãtumuis quoad hoc ſeriò reflectat, & videat, ne quidẽ motũ primo-primum, quẽ nõ ijs aperiat, &, eſto vt quieta ſit, ei dicatur; nihil tamen inde iuuatur. Etenim intellectus ita obſcuratus eſt, vt ad veritatem videndam potens non ſit, ſed ad credẽdum dumtaxat, quod imaginatio ei repræſentat & oggerit tum quippe hæc ipſa dominatur, nec non ineptiæ, quas ei diabolus repræſentare vult. Huic enim Dominus tunc proculdubio facultatem concedit, ad eam probandam, eique perſuadendam, ipſam à Deo reprobatam eſſe. Multa quippe ſunt, à quibus tunc impugnatur, accedente tam ſenſibili atque intolerabili ſpiritus anguſtia, vt cui ea aſſimilari poſſit, neſciam, niſi fortè damnatorum in inferno pœnis & ſupplicijs: nullus enim, hac tempeſtate durãte, conſolationibus admittendis eſt locus. Si ad Confeſſarium ſolatij habendi cauſa accedant, diaboli ei priùs ſuggeſſiſſe videntur ac ſuauiſſe, vt ipſam magis affligat ac cruciet. Vnde Confeſſarius quidam cum anima iniſtiuſmodi tormento conſtituta agens; illo iam tranſacto, comperit preſſuram illam eius periculoſiſſimam eſſe, eò quòd ad eam tam multa ſimul concurrerent. Igitur eam monebat, ſibi ſignificaret, ſi quando in ea verſaretur; at ſemper in deterius ipſa inde vergebat, vt is tandem intellexerit, illam ſui potentem non eſſe. Deinde ſi librum aliquem, eſto lingua vernacula ſcriptum; ad legendum in manus acciperet, non magis illum intelligere poterat, quàm ſi legere prorſus non poſſet; eò quòd intellectus ad hoc tunc minimè diſpoſitus erat, ſed planè ineptus.

Anime anguſtia damnatorũ ſupplicijs comparatur.

Dei auxiliũ in ea exſpectandum.

Ceterùm, nullum aliud in hac turbulentia & malo inuenire remedium eſt, quàm Dei miſericordiã exſpectare, qui vel vno verbo ſuo, aut alio certè modo fortuito accidenti, tum cùm minimè putatur, tam ſubitò omnem tempeſtatem diſcutit, vt ne minima quidem in anima illa nubecula fuiſſe videatur: ita iam ſolis radijs vndiquaque colluſtratur, & plus, quàm antè afflicta fuit, conſolationibus iam perfunditur. Itaque,

Serenitas anima poſt tempeſtatẽ quanta.

velut qui periculosum quemdam conflictum euasit, & victoriam in se retulit in Dei laudes prorumpit, vtpote qui fuit qui pro ipsa pugnauit, & victoriam retulit. Liquido enim, & velut ad oculum videt, nihil omnino se posse, & omnia arma, quibus se tueri & propugnare poterat; in aduersarij manu ac potestate versari videre se putat; adhæc miseriam suam clarè intelligit, & quàm ipsi parum è nobis possimus, si suam Dominum manum subtraxerit. Ad hoc porro intelligendum nulla penitus sibi iam opus esse consideratione putatur, quod per experientiam qua id ipsum experta est, cùm se penitus ineptam & ad omnia inhabilem videri, ita cognoscat quàm nihil ipsi simus, & possimus. Nam tametsi in statu gratiæ esse non desinat (cùm quamdiu hæc tempestas durat, Deum neque de facto offendat, nec ob vllam omnino mundi huius rem vellet offendere) hæc tamen ita latet abscondita, vt ne vel minimum specimen aut argumentum, è quo Deum amare, vel alquando amasse se colligat, in se ipsa deprehendere videatur: etenim, siquid vmquam boni egit, aut quam à Maiestate aliàs gratiam accepit, omnia ei nonnisi somnium esse, aut phantasma, aliquod vidisse videntur; peccata verò videt, quòd vere commiserit.

Gratia anima latet, cũ in angustia versatur.

Quàm, ô mi IESV, triste spectaculum est, animam ita derelictam videre, &, quemadmodum dixi, quàm parum eam iuuant quæcumque sunt de terra solatia! quamobrem nolite existimare, carissimæ, cum in tali statu vos constitutas deprehendetis; homines locupletiores, suaque libertate gaudentes, pro huiusmodi tempestatibus plus subsidij habere. Sanè plus non habent: nam (vt mihi quidem videtur) idem his euenit quod in inferno damnatis, quibus estò omnes quæ in mundo excogitari possunt, deliciæ & recreationes offerrentur, adeò nihil illa adferre alleuiationis aut solatij ipsis possent, vt dolorem etiam & tormentum essent adaucturæ: sic & hic omnia desursum & à Deo veniunt; vnde, quidquid terrenum est, ne vel hilum hic prodest, aut iuuat. Vult ergo magnus hic Deus ipsum vt Regem agnoscamus, nostramque miseriam perspiciamus: quod ad ea, quæ deinceps sequuntur, permagni refert.

Ditiores & libertatem habentes nõ propterea ab angustijs spiritus magis liberi sint.

At enim quid aget tandem misera hæc anima, si quando ad multos eam dies in hac afflictione & miseria agere oportebit? nam si quid oret aut horas recitet, perinde est ac si non oraret (videlicet quantum ad ipsius solatium ac leuamen faciat, quia id ad interiora eius non penetrat;) nec quid oret intelligitur, vti nec ipsa se, esto oratio eius etiam vocalis sit. Nam vt mentalem instituat, tempus hoc conueniens & oportunum non est, quòd facultates animæ ad eam neutiquam dispositæ

positæ sint; imò verò ipsa solitudo magis ei iam noceat (quod aliud per se tormenti genus est:) nec enim iam apud homines agere, nec cuiuspiam alloquium sustinet. Vnde, quantumcumque in aduersum obnitatur, exteriùs nauseabundum quoddam tædium & morum asperitatem præfert: quod etiam satis de foris videre & colligere est. Porro, vt quis, quod tunc patitur, verbis exprimat (vt verum fatear) est prorsus impossibile: sunt namque angustiæ & pœnæ spirituales, quæ quo dicantur nomine, vix quisquam sciat. Optimum verò in his remedium est (non quidem, vt hæc penitus auferantur; ad hoc enim nullum mihi occurrit, sed vt ferri & sustineri aliquomodo queant) in charitatis & exteriora opera intendere, & in Dei misericordia sperare, vtpote qui numquam in se sperantes deserit: sit ipse in æternum benedictus. AMEN.

Quid in angustia hac anima potissimum faciat.

CAPVT II.

AGIT DE QVIBVSDAM MODIS QVIBVS ANIMAM Deus expergefacere solet, qui nihil quod timeri debeat, continere videntur; esto sublime quid, & singulares quædam gratiæ sint.

ALiæ exteriores molestiæ & afflictiones, quas diaboli nobis infligunt, certè nec ita ordinariæ sunt (vnde hîc de ijs loqui necesse nõ est) nec magna ex parte tam afflictiuæ & vehementes. Nam (prout mihi quidem videtur) etiam cùm summæ sunt & extremæ, ipsas animæ potentias ita ineptas non reddunt, neque etiam ipsam eousque turbant, vt non semper illi ratio tunc constet, ad cogitandum, non plus eos posse quàm ipsis Dominus permiserit: quæ vbi constiterit, nec prorsus perdita est, parum aut nihil sunt omnia, respectu illorum quæ suprà dicta sunt. In hac porrò mansione, cùm de varijs orationis generibus & gratijs Domini tractatio instituetur, adhuc: alias internas pœnas & pressuras recensebimus: quarum quædam multò certè ad ferendum grauiores sunt, quàm quæ dictæ sunt hactenus, sicuti colligere erit ex effectibus quos in corpore relinquunt. Verùm afflictionum, ac pœnarum nomine dici non merentur, neque par est eas vt tales à nobis censeri, cùm tam singulares Domini sint gratiæ, & in illis constituta anima, illas istiusmodi esse, ac lõgè supra meritũ illas sibi dari intelligat. Mox ergo vt in septimam mansionem ingressuri sumus, ingens hæc afflictio, nec non alię plurimæ, in nos ingruunt. Harum aliquas hîc recensebo, omnes enim vt referã prorsus impossibile est, vti & declarare genuinè, vti sunt: sunt enim longè sublimioris & eminentioris originis quàm quas de-

S. Theresiae
Opera
N VII

ſcripſi hactenus: vnde, ſi ſupradictas, eſto inferioris ſint generis ac[illegible]dinis plus, quàm declaraui, declarare non potui, multo minus po[illegible] has. Ad omnia porro ſuam Dominus gratiam per filij ſui merita, mi[illegible]cedere dignetur. Amen.

Videmur quidem columbulam noſtram valdè procul reliqui[illegible] velut deſeruiſſe; ſed reuera procul non eſt: hæ namque afflictio[illegible] cauſa ſunt, vt longè ſublimius ſeſe elibret & euolet. Iam ergo vide[illegible]cipiamus, quo ſe ſponſus modo cum ipſa gerat; quippe qui ante[illegible] totum ſe illi det amplectendum, intenſa ſui in illius corde excitat de[illegible]ria, idque modis tam ſubtilibus & delicatis, vt eos nec anima ipſa in[illegible]gat, nec id eam alijs, niſi fortè ipſum expertis, declarare & exponere [illegible]credam: ſunt quippe impulſus quidam, adeò delicati ac ſubtiles, ab [illegible]mis animæ interioribus procedentes, nullã vt quæ appoſita & con[illegible] ſit comparationem ad eos declarandos inuenire queam. Etenim id [illegible]mis quàm multum differt ab omni eo quod ipſi per nos procurare [illegible]ſumus, nec non à guſtibus, quos iam ante deſcripſi: ſæpè namque, [illegible] cùm ipſemet homo de eo non cogitat, nec Dei vllatenus recordat[illegible] Maieſtas illius ſubitò; ad inſtar fulguris aut tonitrui, eum excitat. A[illegible] ergo, eſto ſtrepitus nullus audiatur, ſatis intelligit, ſe à Deo vocatam [illegible] idque adeò manifeſtè & perceptibiliter, vt interdum (præſertim in[illegible] eam, eſto nihil ſit quod eam torqueat & affligat, penitus contremiſ[illegible] & conqueri faciat: ſentit quidem ſe ſuauiſſimè vulneratam eſſe; at in[illegible]ligere nequit, quomodo aut à quo vulnus inflictum ſit: agnoſcit ite[illegible] quid magni valoris eſſe, nec vmquam ab hac plaga perſanari vellet: [illegible]citer quoque amoroſis verbis, etiam ore prolatis, apud ſponſum [illegible] quiritando ſubmurmurat, aliud vt facere non poſſit, quòd illum pr[illegible]ſentem eſſe, at ſe manifeſtare nolle, norit. Ingens ſanè hæc afflictio & [illegible]na eſt, at ſapida & dulcis; &, ſi ea carere velit, non poteſt, nec vmquam [illegible] ſibi auferri cuperet, quòd illa magis eam recreat ac reficit, quàm abſo[illegible] & ebrietas orationis quietis, quæ nullam dat pœnam.

Impulſus quidam interiores, quos anima ſentit.

Vulnus amoris quam ſuaue.

Ipſa me diſrumpo & annihilo, ſorores, vt hanc amoris operati[illegible] vobis exponam, & non video quomodo exponam: eo quod contra[illegible]ctorium videatur, dicere, quod dilectus ex vna parte manifeſtè oſtend[illegible] ſe in & cum anima eſſe; ex altera vero eam ad ſe ſigno tam certo & [illegible]denti vocare videatur, nullatenus vt de vocatione queat dubitari, ac [illegible]lo ita penetratiuo, quo id anima percipiat, vt non poſſit id non aud[illegible] Quia ſponſo, qui in ſeptima manſione verſatur, eo modo qui nõ eſt per[illegible]fecta & formalis locutio, loquente, omnis qui in alijs manſionibus [illegible]bitat populus, vt putà ſenſus, imaginatio, potentiæ, ſe mouere vel mo[illegible]re non audere videntur.

Quia

Quàm, ô Potens Deus meus, magna tua sunt secreta & arcana! quantum est inter ea quæ sunt spiritus, & inter quidquid hîc in terra videri aut intelligi potest, discrimen; cùm per nullam omnino rem hæc, quæ respectu maximarum, quas in animabns operaris, tam est parua, queat declarari! Tam singularem vtique hæc in ea operationem facit, vt seipsa præ desiderio conficiat ac velut annihilet, nec sciat quid vltrà petat; quòd certa quodammodò sit Deũ suum apud se agere. At enim dicetis mihi, Si hoc ipsa intelligat & norit, quid vltrà desideret? quid est, quod ipsam cruciet? quod maius habere bonum velit? Sanè nescio: hoc scio, illam pati, adeoque pœnam hanc advsq; intima viscera eius penetrare, vt, dum sagittam is qui eam iniecit, ex ipsis educit, eum vnà cum spiculo hæc ipsa euellere, quin & ipsam euiscerare videatur. tam est acer amoris sensus.

Cogitabam hic ipsa mecum, num fortè id ideo fieret, quod ab hoc accensæ fornacis, quæ est Deus meus, igne scintilla quædam dissiliens, animam hanc ita occuparit, vt ignis hic accensus sentiatur foris & appareat: quæ quod ad eam consumendam non sit satis, ignis vero ita sit in se delectabilis, hinc eam anima pœnam sentit, & is cùm tangitur, talem operationem peragit. Nullam mihi videor aptiorem hac similitudinem ad hoc declarandum inuenire potuisse: nam sapidus hic dolor, non est dolor, nec in eodem statu permanet; quamquam aliquando satis diu duret, aliàs tamen cito pertransit & finitur, prout Dominus eum communicare voluerit: neque enim res est, quæ humana industria aut artificio queat parari. Sed, etsi subinde diu duret, abit tamen & redit. Saltem nunquam stabilis permanet, ideoque animam penitus ignitam non facit; nisi quod, vbi hæc iam ignire incipit, emoritur scintilla, quoddamq; in ea desiderium maneat, denuo dolorem hunc amorosum, quem illa producit, patiendi. Neque vero est quod hic cogitemus, id aut à naturali dispositione, aut atræ bilis vitio prouenire, vel illusionem diabolicam, aut imaginarium phantasma esse posse. etenim res est, quę satis ostendat, motum hunc non aliunde, quàm vbi est Deus qui est immutabilis, proficisci; neu, quales aliarum deuotionum esse solent, eius operationes sunt; etenim in illis magna gustus absorptio dubitandi ansam dare nobis potest. At hic, omnes tum sensus, tum potentiæ, sine vlla prorsus absorptione, considerant quidnam hoc esse possit, neq;, vt mihi quidem videtur, dulcem hanc pœnam vel minimum impediunt, nec eam adaugere, nec penitus tollere valent. Is porro, cui hanc Dominus gratiam fecerit (si enim eam illi fecerit, vbi hæc legerit, facilè id intelliget) ingentes ei gratias agat: neque enim est quod timeat, ne qua hic illusio aut deceptio subsit; timeat potius ne, post tantum beneficium acceptum, ingratus sit; & om-

mibus corporis neruis ad illi seruiendum connitatur, vitamque suam omnia in melius mutare satagat. itaque videbit, quò tandem perueniturus sit, & quomodo semper plura ac plura recepturus. Tametsi quæ quam noui, postquam hanc gratiam accepisset, ad aliquot annos contenta vixit, abunde sibi per eam satisfactum esse putans; adeò adhuc plurimis annis eam Domino ingenti cum labore seruire oportuisset, satis operam suam hac gratia compensatam crederet. Sit ipse in secula benedictus. Amen.

Cur hac in re plus sit securitatis quàm in aliis.

Fortassis hic hærebitis, scire volentes, quare plus in hac quàm in alijs rebus, sit securitatis. Ad quod respondeo, id has ob causas, (vt mihi quidem videtur) fieri. Primò, quòd numquam pœnam aliquam tanta dulcedine quantam hæc habet coniunctam diabolus sit daturus. Suauitatem quidem & delectationem quampiam quæ spiritualis videatur, dare poterit; sed vt pœnam, & quidem tantam, cum quadam & animæ gaudio coniungat, supra facultatem ipsius est: nam omnes eius vires nonnisi in ea quæ deforis sunt, operantur; & eas quas dat afflictiones & pœnæ (dum quidem ab ipso veniunt) numquam, mea quidem sententia, aliquid dulcedinis aut quietis continent, sed semper sunt quietæ, & turbas cient. Secundò, quòd delicioſa & iucunda hæc tentationis ab alia certè regione, quàm in quas ille imperium & dominatum exercere potest, proficiscantur. Tertiò, ob magna, quæ hinc animæ obueniunt commoda; qualia plerumq; sunt, firmum ad pro Deo patienda propositum facere, multas aduersitates & dura quæq; desiderare, mentem disposition & resolutum esse ad omnia terræ huius solatia, recreationes & conuersationes repudianda; & alia id genus.

Imaginatio aut melancholia hic locum non habet.

Quod autem id imaginarium aut phantasticum non sit: tametsi quamuis alijs in rebus diabolus illudere animæ per phantasmata videat, in hac tamen id minimè poterit. Est quippe res adeò euidens ac notoria, nullo modo vt imaginario phantasmati sit obnoxia, (apparere quam esse, reuera tamen non sit) vel vt de ea dubitetur, an reuera sit aut talis sit. Si quod autem in anima dubium maneat, sciat, imperitos non esse veros. si inquam dubitet, num eos habuerit, nec ne, tam que perceptibiliter hi sentiuntur, quemadmodum aures magnam percipiunt vocem. Vt verò melancholiæ id ascribatur, aut ab ea procedere dicatur, prorsus verisimile non est; cùm hæc omnia sua phantasmata ludibria in sola imaginatione fabricet; hoc verò de quo hic ago, ab superiore animæ parte procedit. Fieri posset, me hic decipi & errare; at doctos rei huius periti alias mihi rationes quibus me euincunt, adferant, ab hac opinione non recedam, sed in ea manebo. Sic noui quamdam, quæ ab huiusmodi illusionibus quàm maximè sibi semper timeret, in hoc omen orationis genere numquam timere sibi potuit.

Solet & alijs Dominus modis animam expergefacere : nam derepentè, etiam cùm vocaliter iam orat, neque ad ea quæ interna sunt, vllatenus reflectit, suauis quædam inflammatio eam corripere videtur; perinde ac si momento ac subitò tam potens aliquis odor illi superueniret, vt se mox per omnes eius sensus diffunderet ac communicaret. non dico, quòd odor sit; sed similitudinis tantum gratia odorem, aut aliud quid simile pono, solùm vt sic ostendam, percipi, sponsum illic præsentem adesse. Excitat namque is suaue quoddam in anima desiderium, quo ipsa illo frui desideret, indeque ad heroica quædam opera facienda, & Domino laudes decantandas mirè manet disposita. Porro gratiæ huius origo, est illa ipsa quam antè dixi; at nihil hic est quod dolorem aut pœnam inferat, neque etiam illa Deo fruendi desideria, pœnosa & grauia sunt. Atq; hoc est, quod anima frequentius sentire solet. Nihil quoq; hic quod timendum sit, subesse mihi videtur, idque ob aliquas earum, quas dixi, rationes; sed tantùm opera danda, vt gratia hæc cum magna gratiarum actione admittatur, & recipiatur.

Alij modi quibus Deus animam excitat.

CAPVT III.

DE EADEM MATERIA AGERE PERGIT; ET OSTENDIT, *quomodo animam Deus, cum ei placuerit, alloquatur. simul admonet, quomodo in hos nos gerere debeamus, ac ne iudicij proprij ductum sequamur. Adhæc aliquas assignat notas, è quibus dignoscatur num illusio sit, vel non sit. Caput hoc lectu vtilissimum est.*

ALium præterea animæ excitandæ modum Deus vsurpare solet; qui licet aliquo modo maior quàm priores illę gratia videatur, maiori tamen fieri potest vt sit periculo expositus. Atque ideo huic exponendo paululum immorabor. Sunt videlicet quædam Dei ad animam alloquia: quæ multifaria ac diuersa sunt: etenim horum alia deforis venire videntur, alia ab intimo animæ penetrali, alia à superiore eius parte; alia denique ita ab exteriore parte veniunt, vt etiam auribus percipiantur, quòd formata & articulata quædam vox esse videatur. Aliquando imo & frequenter, potest solum esse phantasma, ac præsertim in ijs qui debili sunt imaginatione, vel notabiliter melancholici. De duplici hoc hominum genere non multum meo iudicio curandum est, etiamsi se tale quid videre, audire, vel mente percipere asserant: neq; etiam turbandi inquietudine sunt, illis dicendo, hoc à diabolo prouenire; sed tamquam infirmi atq; imbecilles audiendi, ita vt Præposita vel Confessarius, ad quę isthæc referent, illis dicere debeant, non esse id magnoperè curandum: neq; enim id substantiale & perneccssarium ad Dei seruitium esse : plurimis quidem

Varia Deĩ ad animam alloquia.

Cum iis quos phantasma illudit quomodo agendũ.

quidem diabolum hac via imposuisse & decepisse ; fortasse non scie cuenturum, ad scilicet ipsum non contristandum aut affligendum. Si ro ei dixerint, melancholiam id esse, nunquam id sibi persuadebit; iurabit id se videre & audire, eo quod ei sic videatur. Id porro certum lum esse ab oratione diuertendum, efficiendumque quàm fieri pot maximè, vt hæc pro nihilo reputet, & parui faciat. Solet enim cacod mon per animas has ita malè affectas & imbecilles, rem suam non m diocriter facere, si non vt iqsis noceat, saltem vt alijs. In id genus vide semper est quod timeamus, donec spiritus plene cognoscatur. Qua moneo, semper consultius esse, iam tum in principio ei resistere, eum reijcere. Si enim à Deo sit, magis ad proficiendum & progrediendum e uabit, atq; vbi probatus fuerit, potius adaugetur. Id ita se habet: vide dum tamen, ne anima multum angustietur, aut inquietetur: nam nec plus non potest.

Alloquia omnia vel à Deo, vel à dæmone, vel ab imaginatione oriri possint.

Nunc igitur, vt ad ea quæ dicebam, Dei ad animam alloquia cog tar, possunt ea, cuiuscumque etiam sunt modi ex ijs quos suprà dixi mus, tum à Deo, tum à cacodæmone, tum vero à propria imaginatio ortum habere. Siquidem potuero, quædam Deo fauente, signa & no depromam, è quibus hasce alioquin eorum differentias, ac quando periculum includant, dignoscatis : quod inter eos qui oration dati sunt, non paucæ sunt animæ, quæ huiusmodi allocutiones percipiu velim autem, carissimæ, vt male vos agere non putetis, in illis fidem a rogando, aut etiam adhibendo. Cum ergo solum vestri causa ea fiant vos nimirum consolandas, aut defectuum vestrorum commonefac das, loquatur quicunque voluerit, vel etiam phantastica allocutio parum refert. Vnius verò rei vos admoneo, videlicet, ne, etiamsi aper Deo veniant, propterea vos meliores esse credatis : cùm & Phariseo pius Dominus sit allocutus. Omne porro rei huius bonum situm e eo, vt aliquis ex hisce alloquijs percipiatur fructus. Omnem verò allo cutionem, quæ sacris Litteris per omnia conformis, & respondens non sit, non pluris facitote, quàm si ex diaboli ipsius ore audissetis. Licet eæ à vestra debili imaginatione procusæ sint, nihilominus vt reuera quædam circa res fidei habendæ: vnde semper eis resistatis oportet, q à vobis recedant & euanescant : euanescent verò haud dubiè quod p rum virium habeant.

Quando omnis allocutio vt bona habēda.

Vt autem iterum ad id quod initio dicebamus redeamus, sive interiore, sive de superiore, sive de exteriore parte alloquia veniant, no impedit hoc, quo minùs à Deo proficiscantur. Certiores porro qui haberi possunt notæ, meo iudicio, sunt istæ. Prima, ac præ cæteris ver dominium & potestas illa quam ipse secum fert, quod scilicet lo

Deus loquitur simulq; operatur.

simul & operetur. Clarius me explicabo. Versatur, verbi gratiâ, anima quædam in omni tribulatio nis, angustiæ, & pressuræ interioris, quam dixi, genere; intellectus adhæc illi penitus obscuratus est, magnaque eâ occupat ariditas! & ecce, vel vnica harum allocutione, exempli gratiâ solùm dicendo. *Noli affligi*, mox omnis pressura discutitur, planè introrsum tranquillatur, summaque vndiquaque luce perfunditur; adeò vt omnis illa pœna, quam ei (vt quidem videbatur) non mundus vniuersus, neque quidquid doctorum hominum est, si ad rationes, ob quas non doleret, ei proponendas conuenissent, eximere ac dimouere, quantumcumque demum ad id contenderent, potuissent, in momento euanescat, & afflictio illa prorsus cesset. Multum deinde affligitur, quòd Confessarius & alij nonnulli, ei dixerint, spiritum Satanæ esse, à quo ipsa dirigitur; vnde ipsa penitus consternata, ingenti timore percellitur, & ecce, vel vnico verbo quod ei dicatur, *Ego sum, noli timere*, in momento fugit omnis afflictio, & ingenti consolatione in animo perfusa, prorsus serenatur, adeò vt nullus tanta sibi futurus videatur eloquentia, qui, vt aliud id esse credat, sibi persuadere possit. Denique ob grauia quædam negotia valdè anxia & afflicta est, quòd quis eorum sit futurus euentus, ignoret; audit sibi dicentem, vt quiescat & tranquilla sit, etenim felicem vniuersa successum habitura; vnde valdè certa ac secura redditur, nullamque exinde anxietatem sentit. Atque ita de alijs plurimis id genus rebus.

Altera nota & signum est, insignis quædam in anima remanens quies, deuota pacificaque mentis recollectio, mira quæque ad Dei laudes celebrandas alacritas & dispositio. Si, ô DOMINE IESV, vel vnicum verbum à te per aliquem seruorum tuorum, (vti quidem dicitur: nã ea quæ in hac mansione dicuntur, si non Dominus ipse, Angelum saltem aliquem proferre verisimile est) nunciari & proferri iussum tantam vim habeat, qualem ergo habebit id in anima, quæ per amorem tibi vnita est, & cui tu? Tertia est, quòd verba hæc diu memoriæ inhæreant, nec facilè elabantur, quædam etiam numquam, sicuti solent verba quę hîc in terra ab hominibus vulgò audimus, effluere: quæ inquam ab hominibus audimus, quæ, licèt etiam grauissima sint, & à viris eruditis prolata, adeò memoriæ tenaciter non inhærent, nec ita firmiter ac facilè, si quidem de rebus futuris sunt, creduntur, vti hæc: tanta quippe, post hæc audita, in animo manet certitudo, vt (quamuis in rebus, quæ valdè impossibiles videntur, aliquod interdum ei quoad illas nihilominus dubium occurrat, futuræ ne eæ sint, an secùs, & in intellectu nonnihil quoad eas vacillet;) talis tamen in hac ipsa anima impressa est securitas & certitudo, vt in cõtrariam opinionem prorsus abduci nequeat, etsi omnia euidenter in cõtrarium ferri & procedere videantur eius quod audiuit. Imò & anni interdum

Inter Dei & hominum verba quod discrimẽ & illorum certitudo.

terdum aliquot labentur, cùm hæc menti eius cogitatio inhærebit, fore vt alia Deus ad hoc media adinueniat, quæ homines non intelligant, & sumque tandem euenturum; vereque ita fit. Quamquam (vti supra dixi) interea multum patiatur, cùm tam multa eius videt obstacula & impedimenta: quod enim operationes, quas habuit tum cùm illam vocem percipiebat, nec non certitudo quæ exinde illi mansit, quod Deus sit qui locutus est, iam præterierint, hinc istiusmodi dubitationes iam locum habere incipiunt, atque ipsa cogitare, an, quod audijt; non à dæmone profectum sit, aut ab imaginatione. At nullatenus dubitat tum cùm illa alloquia percipit; quin imò pro hac veritate tuenda, parata esset mortem oppetere. Sed (vti dixi) quid diabolus per omnes has imaginationes & phantasmata, quæ haud dubiè ipse suggerit quo animam affligat, & timidet; præsertim si negotium sit huiusmodi, quod ipse, si quidem id executioni semel mandetur, maximopere ad animarum bonum salutemque profuturum nouit; vel opera sint huiusmodi, quæ Dei obsequiũ & cultum mirificè promoueãt, quæq; maximã difficultatẽ contineant, quid non faciet? saltẽ fidem nonnihil imminuit: etenim non modicũ damnum est, non credere, Deũ ad opera, quæ noster intellectus non comprehendit nec assequitur, patranda potentẽ esse. Tamen non obstantibus omnibus hisce conflictibus, licet etiam nõ desint qui continuo animæ illi ingerunent, id nonnisi ineptias & inanias esse (Confessarios intelligo, nam quibuscum similia tractantur) quantoscumque etiam malos faciat videat, è quibus intelligat ac videat, rẽ minimè implẽdam; manet ipsa nihilominùs scintilla quædam (nescio vnde prouenies) tam viuæ certæ spei de euentu, vt, etiamsi reliquæ spes omnes emorerentur, adhuc posset, etiamsi vellet, hæc securitatis scintilla non manere vita. Atque quemadmodum ante dixi, verbum Domini adimpletur, adeoque anima hilaris & læta manet, vt Maiestatẽ illius perpetuo & ingiter magnificare vellet: imo magis gaudet, quod adimpletũ videat id quòd ei dictum erat, quàm opere ac re ipsa, quamuis etiam id multũ eius amet.

Vnde anima de diuinis alloquijs dubitare incipiat.

Anima post Dei alloquium de euentu securior.

Cur anima magnifaciat, & Deo effectum sortiri.

Nescio vnde veniat, vel quid in causa sit, quod anima tam certa verba hæc suum effectum sortiri, & verum euentum habere vt credat, tam illi graue futurum, si ipsamet aliquo in mendacio deprehendere tamquã si ipsa quid amplius in hoc præstare posset; quia non aliter dicitur. Quidã hîc identidem Ionæ Prophetæ, timore memoria versabat, dum se is verebatur, ne Niniue subuerteretur. Fuit hic spiritus Dei, hanc certè fidelitatem illi præstemus æquum est, nisi desideremus, ne vt falsus habeatur, cũ ipse summa & suprema sit Vnde non potest anima non singulare sentire gaudiũ, quãdo, post flexus & reflexus, longasq; ambages & in rebus difficillimis, illudatur

pletũ videt;& licet ipſimet magni inde ſecuturi ſint labores & moleſtiæ, eos tamen perferre mauult,quàm,vt non fiat, quod ab ipſo Domino ſibi dictum,ita pro certo habet.

Non omnes,fortaſſis,hanc infirmitatẽ, ſi modo dicẽda ſit infirmitas, (non enim iſtiuſmodi quid tamquam malum condemnare poſſum) habebunt.Si verò ab imaginatione allocutio hæc cauſata ſit, nullam harum notarum habebit, nullam inquam certitudinem, nullam pacem, nullum guſtum internum.Excepto, quòd contingere poſſet (& ſcio ita etiam quibuſdam tametſi in oratione quietis,ac ſpiritali ſomno mùltum abſorptis accidiſſe)nonullos tam debilis complexionis & imaginationis eſſe(vel neſcio quid aliud in cauſa ſit)vt in magna hac ſui recollectione, de facto & reuera ita ſui impotes ſint,& extra ſe,vt exterius nihil ſentiãt; ſenſuſque ipſorum omnes vſque adeò ſoporati ſint,vt, ſicuti aliquis qui dormit,(& forſan etiam nonniſi dormiunt) velut in ſomnio ea ſibi dici, quin & aliqua ſe videre,eaque diuinitus venire ſibi perſuadeant.Sed demum,hæc non alios poſt ſe effectus relinquunt, quàm ſomnia ſolent.

Allocutio imaginaria quomodo fiat.

Fieri etiam poſſet, vt, cum affectuoſius intenſoque deſiderio aliquid à Domino petunt, audire ſibi videantur poſtulata ipſis concedi. Et ſanè id non rarò contingit. At qui magnam locutionum diuinarum experientiam habuerit,nõ facilè hic,meâ quidem ſententiâ,decipi poterit. Ab imaginatione verò & diaboli technis multũ eſt quod timeamus, at, ſi eæ quas ſuprà dixi,notæ ac characteres appareant,certi eſſe poſſumus, hoc nonniſi à Deo prouenire;nõ ita tamen,vt,ſi,quod nobis dicitur,grauis momenti res ſit,& per nos ipſos executioni mãdari debeat,aut eò tertij cuiuſpiam negotia ipſa ſpectet,numquam,niſi Cõfeſſario,qui doctus, circumſpectus,& Dei famulus ſit,conſulto,ipſam opere exequamur,aut intra cogitationem ac cerebrum admittamus,quantumlibet eã clarè intelligamus,& manifeſtè videam⁹ à Deo prouenire. Sic namq; vt faciam⁹ Maieſtas ipſius vult;&,quod ipſe iubet, nullaten⁹ par eſt obſeruare negligamus,cũ ipſe mandarit,vt Confeſſariũ,velut ſuũ vicariũ,habeamus:vt hãc ipſius vocẽ & verbum eſſe,nullũ eſt dubiũ.Hęc porro verba ad nos animandos & corroborãdos maximopere conferunt;ſiquidẽ res & negotiũ ſuſcipiendũ,difficile ſit;quinimò Dñs ipſe cũ ſic ei viſum fuerit ac placuerit, ipſimet eumq́; credere faciet,id à ſpiritu ſuo proficiſci;ſin minùs, ad ampli⁹ & vlteriùs nõ tenemur.Etenim ſummo cũ periculo coniunctũ exiſtimo, aliud præterquam quod monui faciendum,facere, & propriũ quoad hoc iudicium & ductum ſequi:vnde vos,Domini noſtri Ieſu Chriſti nomine,admoneo,cariſſimæ,videatis, ne hoc vmquam vobis eueniat.

Confeſſarij monitis auſcultandũ.

Alius præterea modus eſt,quo ad animã Deus loqui ſolet:quẽ equidẽ (quantum ex eius parte eſt (valdè certum eſſe exiſtimo ; quin nimirum

Locutio Dei ad animam cum visione intellectuali.

fit cum aliqua visione intellectuali, de qua postea loquar, quòd in ma animæ parte fiat. Tam apertè porro & clarè, animę suę auribus verba, & ipsummet Dominum ita secretò sibi loquentem, se audi tat; vt hic ipse ea audiendi modus, accedentibus etiam operation quas hæc ipsa visio operatur, securam ac certam eam faciat, nullum bolo hîc posse locum esse. Magnos quippe post se relinquit effectus hoc credibile faciant: saltem certa & secura esse potest, quòd ab ginatione minimè procedat: &, si quidem reflexioni & aduertenti locus, semper hanc quoad hoc habere securitatem potest: idque ob

Locutio imaginaria quomodo ab intellectuali differat.

ce rationes. Primò, quia in ipsa locutionis claritate, ab imaginar cutione diuina certè differt: ita namque hæc clara est, vt, si vel vnum labam eius quod inaudiit, deesse contigerit, statim illius ei in mentem veniat; item num hoc, vel illo, stylo dictum sit, eâdem licet manente tentiâ ac sensu. In imaginaria verò & phantastica nec locutio ipsa clara, nec verba adeò distincta, sed velut quid ex parte somniarum. cundò, quia in diuina sæpè ne cogitabatur quidem de eo quod a (dicere volo, id improuisò & derepente fieri) imò etiam aliquand terea dum cum alijs tractatur & agitur; quin & respondetur per id quod citissimè per cogitationem transit, aut ad id quod tam a gitatum est; sæpè quoque in rebus quas numquam meminit anteh sent, aut reuera semel essent: vnde eas imaginatio fabricasse non quò anima deciperetur, sibi proponendo & fingendo id, quod nu vel desiderarat, vel petierat, imò quod ne quidem ad illius notitiam uenerat. Tertiò, quia diuina locutio est perinde, ac dum quis de ipsemet audit; imaginaria verò, quasi dum quis sibi paulatim fing componit id quod sibi ab alijs dici vult. Quartò, quia ipsamet ver triusque valdè inter se differunt; nam in diuina, vno solùm audito, comprehenduntur: quod noster intellectus tam citò ac facilè adim re non posset. Quintò, quia sæpè vnà cum verbis (idque modo quo quem ipsa non possem exponere) multo plura nobis sine verbis fig cantur, quàm verba ipsa per se sonent ac significent. De hoc autem ligendi audiendiue modo alio in loco pluribus tractabo; quia res modum delicata, & ad Deum dilaudandum maximoperè conf Nam circa hunc loquendi modum, eiusque distinctiones, multi dum anxij fuere; & inter ceteros vna, cui id quod dico contigit alios tales, esse minimè dubito) quæ seipsam huiusmodi in negot quaquam intelligere poterat, scio tamen valdè illam attentè & ad ad hoc aduertisse, quod frequenter hanc illi Dominus gratiam bat. Maximè autem dubitabat, circa hoc: annon scilicet tam inde cipio ab imaginatione delusa fuisset: nam num à diabolo id

citius ac facilius intelligi & percipi poteſt: eſto tam multæ & tam ſubtiles eius ſint verſutiæ, vt ſpiritum lucis facile ei ſit ementiri; maximè autem (vt mihi quidem videtur) id faciet in verbis, ea admodum clarè & apertè proferendo, multum vt dubium maneat, quin tam bene ea intellecta ſint, quàm ſi à ſpiritu veritatis prolata eſſent. At effectus, quos poſtea remanere dixi, imitari & mentiri non poterit, neue illam quam diximus in anima quietem lucemque relinquere, at inquietudinem potiùs ac perturbationem. Verum paruum, aut nullum, inferre animæ damnum poteſt, ſi ipſa ſit humilis, & faciat quod faciendum monui, ſi, inquam, ad aliquid faciendum ſe nullatenus moueat, quidquid demum audiat. Si verò fauores & deliciæ Domini ſint, videat attentè, num ob eas ſe pluris æſtimet; ſi autem, quo delicioſiora verba audit, eo maiorem ſui confuſionem non concipiat; ſpiritum Dei hunc non eſſe, ſibi perſuadeat. Certum namque eſt, cum ſpiritus Dei eſt, quo maiorem anima accipit gratiam, eò minoris ſe ipſam facere, ac demiſſius de ſe ſentire, amplius verò peccatorum ſuorum meminiſſe, minùs autem de commodo & lucro proprio ſollicitam eſſe; adhæc, voluntatem & memoriam magis intendere, vt ſolum Dei honorem & gloriam, omni de propria vtilitate & profectu cogitatione depoſita, quærat; maiore denique cum ſolicitudine ac timore ambulare, ne qua in re voluntas ſua in obliquum ac ſiniſtrum feratur; maiore item cum certitudine, quòd numquam id genus gratias, ſed inferni ſupplicia potius, promeruerit. Dummodo hos effectus, quæcumque demum chariſmata & gratias anima in oratione habuerit, operentur; non eſt quòd conſternetur aut paueat, ſed in Domini, qui fidelis eſt, nec permittet vt ipſam diabolus decipiat, miſericordia confidat. quamquam conſultum eſt, vt ſemper in timore & metu ambulet.

Diabolus quo modo diuinas locutiones imitetur, & quomodo non.

Effectus locutionis ac gratiæ diuinæ.

Iis forſitan, quas Dominus per hanc viam non conducit, videbitur, tales animas poſſe ad ea verba quæ ipſis dicuntur, non auſcultare; &, cùm intus ſonant, ita ſeſe poſſe exterius diſtrahere ac diuertere, vt ea non admittant; atque ita fiet, vt ab hiſce periculis immunes ſint. Quibus reſpondeo, id neutiquam in illarum poteſtate eſſe. De illis autem non loquor, quibus phantaſia illudit; hæ enim iuuari poſſunt, dum quid tam intenſe non petent, vel à re ab imaginatione ſuggeſta exequenda ſibi cauebunt. At in diuina locutione anima non poteſt non auſcultare: nam is ipſe qui hic loquitur ſpiritus, ita omnes alias cogitationes quieſcere facit & ſiſtit, & vt ad id quod ipſe eis dicit reflectant; vt mihi quodammodo meliùs ac magis fieri poſſe videatur, (imò certò credam) vt quis, qui bene purgati & acuti eſt auditus, non perciperet & audiret aliquem de propinquo clara altaque ſibi voce loquentem: fieri enim poſſet, vt hic ad

Non poteſt anima ad diuinas allocutiones non auſcultare.

verba dicentis non aduerteret, cogitatione ac mente alijs in rebus ve-
sando. In eo vero, de quo hic agimus, prorsus id fieri nequit; nulla
enim aures quæ obturentur, nec in hominis potestate vllatenus si-
est, de alia re quàm de eo quod ei dicitur cogitare. Qui enim, ad per-
nem Iosue solis cursum inhibere potuit, etiam animæ potentias a
cultates, atque omnia interiora eius sistere potest. liquidò vt anim
spiciat, longè se maiorem ac potentiorem Dominum castello hui
minari; quod haud dubiè magnam in ipsa deuotionem & humi
studium excitat. Nullatenus vt se opponere & resistere valeat. D
porro Maiestas nobis concedat, vt illi soli, placere studeamus, atq
suprà dixi, nostri ipsorum obliuiscamur, ac curam deponamus.
Det ipse quoque, vt in ijs, quæ declarare mihi propositum fuit, exp
dis scopum tetigerim, eaque in documentum & consilium ced
qui his opus habebunt.

CAPVT IV.

QVOMODO DEVS IN ORATIONE ANIMAM SVSPEN per raptum, extasin, & excessum (quæ mihi vnum quid esse videntur.) Ostend adhæc magno opus animo esse, ad magnas ab illius Maiestate gratias recipiendas.

QVam, quæso, in omnibus illis quos dixi, & alijs qui dicti non
laboribus & pœnis, habere quietem miser papiliunculus pote
mnia verò eò tendunt, vt intensius sponso suo fruendi desiderium
cipiat. Illius porro Maiestas, imbecillitatis nostræ probè conscia,
hæc, aliaque id genus plurima, animam paulatim disponit & hab
efficit, quò tandem in animum inducat & audeat, tam potentis
mino coniungere, eumque in sponsum deligere. Risum forsan
moueat quòd hoc dicam, & ineptum id ac stultum videatur. vnaq
enim vestrum, animo nequaquam ad hoc opus esse arbitrabitur
que nullam mulierem, quantumuis vilem & abiectæ sortis, non
tissimam fore, & animum non habituram, ad Regem aliquem
hoc is offerat, in sponsum admittendum. Sic quidem se rem habe
do in Rege terreno, sed ad Regem cælestem desponsandum, maio
nè opus esse animo vobis dico, quàm putetis. Sumus enim natu
tam grande negotium aggrediendum, nimis quàm meticulosæ & ab
animi; mihique vt certissimum persuadeo, nisi Deus id, quod hic
puum & caput est, tribuat, quantumcumque id in bonum uo
commodum cedere, videatis, id nos aggredi minimè ausuras. Atq
iam videbitis, quid non Maiestas illius, ad hæc sponsalia ratifi
stet: quæ quidem tunc ratificari existimo, quando dat raptus, tun

Ad Deum in sponsum capiendum anima opus est.

pe eam à sensibus suis abstrahit ac suspendit. Si enim in sensibus manens huic magnæ Maiestati ita se vicinam & propinquam cerneret, forsitan eam in vita manere impossibile esset. Loquor de raptibus qui verè tales sunt, non autem de deliquijs quibusdam mulierum, qualia nonnumquam hic nobis contingere solent; omnia quippe nobis raptus & exstasis esse videntur. Etenim (vti antè me dixisse credo) nonnullæ tam debilis & imbecillæ complexionis sunt, vt, si vel vnam orationem quietis habeant, moriantur.

Varij raptus describuntur.

Nonnullos raptuum modos, quos quidem ex alijs didici (vtpote quæ cum tam permultis viris spiritualibus egi) hic adferre propositum mihi est; tametsi nesciam an rem hic acu sim tactura, num etiam eam tetigerim alio in loco, vbi de his ipsis raptibus, nec non de quibusdam alijs rebus quas hic dico, egi. etenim ob quasdam, quæ me mouent, causas minimè mihi impertinens fore visum est ipsas hic iterum repetere; esto non alia de causa id fieret, quàm vt omnes Mansiones hic simul coniungerentur. Primum ergo raptus genus est, cùm anima (esto orationi etiam non insistat) aliquo verbo, quod illi in mentem ac memoriam venit, vel à Deo aliàs audiuit, ita tangitur, vt Maiestas illius, iam inde ab intimis animæ penetralibus, eam quam antè diximus, scintillam adaugere videatur; idq; mota pietate & compassione, quòd eam tam diu præ sui desiderio pati viderit & affligi: vnde ipsa tota ardens & succensa adinstar phœnicis renouata manet, & (quod piè credi potest) iam ab omnibus culpis quæ ei condonatæ sunt, expurgata; nimirum per eam dispositionem ac media, quam prius ipsa (prout id Ecclesia faciendum præscribit) adhibuerit. Vnde illam iam mundatam & planè nitidam sibi ipse copulat & coniungit, nemine, præter illos duos, sponsum scilicet ac sponsam, id qui fiat, intelligente, imò ne ipsa quidem id quod geritur, adeò planè percipiente, vt hoc deinde queat exponere, tametsi interiore sensu tunc non careat. Neque enim id ita in ipsis se habet, atq; in illis qui in deliquium aut paroxysmum aliquem incidunt, qui quid circa se tum interiùs, tum exterius geratur, nullatenus intelligunt. Quod autem ipsa, quoad hoc intelligo & noui, hoc est; animam videlicet nunquam aliàs æquè vigilantem atq; excitatam ad res diuinas esse, neu tantam lucem Maiestatisq; illius cognitionem habere, atque tunc. Impossibile id cuiquam videatur: si enim potentiæ ita perditæ & absorptæ sint, vt eas mortuas esse dicere possimus, itē sensus; quomodo eam quid tunc intelligere intelligi potest? Hoc equidē arcanū nescio, neq; vlla fortassis creatura, sed solus Creator ipse, sicuti & alia plurima, q̄ hoc in statu, (in his duabus mãsionibus inq̄) cōtingunt. Vnde & hęc, & postrema simul quidē coniungi possent (cū ex vna in aliā facilis sit trānsitus, & nulla sit ianua

Dei cum anima connubium quando fiat.

clausa

S. Theresiae
Opera
N VII

clausa, quæ aditum vtrimque intercludat;)at, quia in postrema quædam contingunt & sunt, quæ non manifestantur illis quæ ad illam non peruenere; hinc consultius mihi visum fuit, vnam ab altera disiungere duas facere.

Visiones imaginarias anima aliis narrare potest non intellectuales.

Cum verò animæ in huiusmodi suspensione constitutæ Dominus aliqua secreta, putà res aliquas cœlestes, & visiones imaginarias, reuelare dignatur; hæc postea ex ordine ipsa alijs referre nouit, itaque tenaciter memoriæ illius infixa inhærent, nulla vt vmquam ea deleat obliuio. Verùm, cum sunt visiones intellectuales, illas dein alijs referre nequit; ex quod nonnullæ illarum quæ tunc temporis dantur, ita certè sublimes sunt, vt ab ijs qui adhuc in terra viuunt, minimè eas sciri & intelligi expediat, ad illas deinde alijs referendas: tametsi, cùm sibi constant, & suis sorum sunt compotes, multa de hisce visionibus intellectualibus hic dicere possint. Forsitan aliquæ vestrum, quidnam visio sit, præsertim intellectualis, non intelligunt. Hoc ipsa suo tempore exponam; quod id mihi mandauit is, qui ius ad hoc habet & potestatem: quod licet impertinens & extra propositum videatur, nonnullis tamen animabus fieri potest, vt aliquem fructum adferat.

At enim (dicetis mihi) si nulla harum gratiarum tam sublimium, quas Dominus hic animæ facit, postea memoria aut reflexio manet, quid illæ ei lucri adferunt? Certè, carissimæ, tantum id tamque ingens est, nullis vt verbis satis queat declarari. Tametsi enim eas verbis effert & exponere non valeat, ita tamen interioribus animæ penetralibus manent insculptæ, nulla vt eas exsculpat obliuio. Instabitis præterea, si nullam habent imaginem, nec eas potentiæ intelligant, quomodo memoria potest earum recordari? Ne quidem & hoc intelligo. hoc porro scio quasdam scilicet quoad Dei magnitudinem veritates sic exinde animæ huic infixas manere, vt, quamuis fide, quæ ipsam quis ipse sit doceat, atque DEVM illum esse credere obliget, careret, ipsum iam inde ab eo temporis puncto vt Deum adoraret, vti olim Iacob Patriarcha postquàm scalam vidit; etenim is vnà cum ipsa, alia multa indubiè secreta intellexerit, quia illa effari & exprimere non potuit: nam per solum scalæ cuiusdam, perquam Angeli cum descendebant, tum ascendebant, conspectum, nisi maiore introrsum luce collustratus fuisset, tam sublimia certè mysteria non comprehendisset. Nescio verò, an ea quæ dicam bene dicam & veritati consentaneè: licet enim ea ex alijs audiuerim, tamen num eorum bene recorder, nescio. Similiter nec Moyses eloqui potuit quidquid in verbo viderat, sed tantùm ea quæ Deus eum eloqui voluit: nisi enim is menti illius arcana quædam, magna cum certitudine ostendisset, quo scilicet videret & crederet, esse Deum qui loquebatur

Quas de Deo veritates anima in suspensione discat.

numquam hic in tam multos tamque graues se labores coniecisset. Verùm tam magna illum inter rubi huius spinas audiuisse oportuit, vt hæc illum ad audenda aggrediendaque ea, quæ pro populo Israel suscepit, animarent. Vnde non est, carissimè, vt aliquas in occultis Dei rebus rationes, ad eas intelligendas inuestigemus; sed, sicut eum potentem esse credimus, ita certum etiam est, nos credere debere, vermiculum tam limitatæ ac circumscriptæ potentiæ (quales ipsæ sumus) ipsius magnalia minimè posse comprehendere. Gaudemus enim quàm maximè, quòd ei placeat, vt vel aliqua horum intelligamus. Similitudinem aliquam aptam inuenire vellem, per quam eorum quæ dico, aliquid queat intelligi: nullam tamen dari posse puto quæ per omnia conueniens sit aut quadret. Sed capiamus hanc. Credite vos in Regis alicuius aut potentis principis vasarium (cabinetum vulgò vocari existimo) intrare, vbi infinita vasorum vitreorum & figlinorum genera, aliaq; multa eorum cimelia asseruantur: eo ordine reposita, vt intrantibus penè simul omnia in oculos incurrant. Semel in talem, in aula Ducissæ Albanæ, (ad quam, dum in via essem, obedientia ad biduum me diuertere, ad importunas principis huius preces iussit) locum introducta sum. hunc ergo ingrediens, maximopere obstupui, cæpique mecum considerare, quorsum, & ad quid hæc tanta rerum vanarum copia faceret. Vidi autem, insignem Dei laudandi materiam esse posse, tantam rerum diuersitatem & copiam intueri: & nunc gaudeo ac mihi gratulor, quòd hoc loco ad propositum meum faciat. Quamuis autem satis diu illo in loco hæserim, tamen tam ibi multa aspectanda occurrebant, vt omniũ statim oblita fuerim, adeò quidem, vt non maior, rerum illarum mihi manserit memoria, quàm si numquam eas vidissem, neque dicere possem, quæ earum esset forma, sed tantùm meminerim in genere, illas me aliquando vidisse. Pari modo hîc, cum anima iam adeò vnum quid cum Deo facta est, nimirũ in illud cæli empyrei conclaue (quod in animarum nostrarũ interiori certè habemus: certum est enim, cum Deus in ipsis commoretur, aliquam eum istarũ mansionum occupare) admissa; quamuis, dum sic aliqua in extasin abripitur, non semper eum Dominus velit, hæc secreta videre (ita enim in illius fruitionem absorpta est, vt tam magnum bonum ei sufficiat) aliquando tamen ei placet, eam ab hac absorptione solui, & subitò ac momento videre quod in illo conclaui est; itaque, postquam sibi iam reddita est, quæ vidit magnalia, ei quidem repræsentantur, nullum tamen eorum eloqui potest, neque naturales eius vires vlteriùs pertingere queunt, quàm ad id quod supernaturaliter eam Deus videre voluerit. Iam ergo fateor, illam quid vidisse, & id imaginariam visionem esse. Verùm de hac hîc non loquor, quia de ea tractare

Anima postquam raptam, nihil visorũ auditorũue referre potest, etsi eorũ in genere meminerit.

S. Theresiae

Opera

N VII

mihi propositum non est, sed tantum de visione intellectuali; ... quia non habeo scientiam : hinc hebetudo & stupor meus ho... modi est, nihil vt dicere queam ; quia quidquid etiam hac... de isthoc orationis genere dictum est, satis intelligo, si qu... benè id & appositè dictum sit, non me esse quæ hoc d... rim.

Persuasum habeo, si quidem anima, cui raptus hosce Deus dat, ... inde in illis secreta hæc nõ intelligat, non veros raptus eos esse, sed ... turale quoddam deliquium: nam fieri potest, vt in hominibus qui ... bilis sunt complexionis (vti plerumque sumus nos fœminæ) ... tus, aliquâ adhibitâ violentia & connisu, naturam transcendat ... sic illi pro deliquio absorbeantur : vti me dixisse memini cùm de ... ratione quietis agerem. Verùm huiusmodi quæ sunt, raptus dici... merentur: nam in vero raptu, crediderim Deum totam animam ... sese rapere, eique, veluti rei proprio, ac peculio sponsæque suæ, ... quam regni, quod sibi comparauit, particulam ostendere ; ... quidquid in magno illo Deo est, sit multum (quod, quantum... modicum sit, est totum.) Neque etiam is hîc à quoquam intertu... aut impediri vult, non à potentijs, non à sensibus, sed statim om... harum habitationum portas iubet occludi, sola illa, in qua ... agit, habitatione aperta manente, vt per eam nos ingre... mur.

Benedicta sit tanta illius misericordia ; &, non sine ratio... maledicti erunt illi, qui ea in suum vti commodum nolent, aut ... lem Dominum amittent. Quàm parum, ac nihil, est id quod ... quimus, carissimæ! quàm etiam nihil quidquid facimus, aut fa... possemus propter talem Deum, qui vili vermiculo tanto cum ... se communicare dignatur! Et, si quidem spem habeamus, fore ... no hoc etiam hac in vita fruamur, quid, quæso, facimus? quid hære... quidnam adeò potens est, vt illius causa vel vnum momentum effl... sinamus, quo Dominum hunc non quæramus, quemadmodum ... sponsa quæritabat per vicos & plateas ? Quàm vanum & inane ... ridiculum est, quidquid in hoc mundo est, si huc nos non condoc... adiuuet, tametsi eius voluptates, diuitiæ, gaudia, recreatio... quantalibet etiam cogitatione effingi possunt, perpetuò d... rent? omnia quippe nonnisi vanitas & sordes sunt nauseam pro... caturæ, collata cum thesauris illis, quibus perpetim fruituri sum... imò & hi ipsi nihil prorsus sunt, collati cum eo, quòd in thesauri... strum habeamus ipsum omnium thesaurorum, cæli, ac terræ Domi... Prô cæcitas hominum! sec quando, quando inquam, terra hac ab eo...

Rerum mũdanarũ vanitas.

nostris auferetur? quæ licet nobis Religiosis tam magna non videatur esse, vt nos penitus occæcet; quasdam tn festucas, glebulas & scrupos, video, quas si crescere sinamus, nimis quàm satis sunt, ad magnum nobis damnum inferendum; itaque, ex amore Dei, carissimæ, ex hisce imperfectionibus nostris commodum eliciamus, quò sic nostram agnoscamus miseriam, illaq; oculos aperiant, visumq; clariorem efficiant, quemadmodum tutum cæco illi, quem sponsus noster videntem fecit, visum clariorem reddidit; vtq;, cum nos adeò imperfectas videamus, magis & enixius eum rogemus, vt bonum è miserijs nostris colligat, quò in omnibus Maiestatis illius beneplacitum faciamus.

Imperfectiones nostræ quomodo in bonũ nostrũ cedant.

Extra propositi metam, nesciens, nec aduertens, deflexi. quare ignoscite mihi, carissimæ, & credite, me, cum ad hæc Dei magnalia deuenio (cùm inquam de iis loquor) non posse non dolere multum, & commiseratione quodammodo tangi, cum video quantum per culpam, nostram amittamus. Esto enim hæc sint huiusmodi, vt ea Deus det, quibus ipse voluerit; si tamen ita eum amaremus, atque ipse nos amat, hauddubiè omnia & singula nobis daret. neque enim aliud desiderat, quàm habere aliquem cui ea det; neque enim propterea eius diuitiæ diminuuntur.

Porro vt, vnde digressa est, eò reuertatur tractatio, iubet sponsus mansionum, quin & castelli ipsius, locorumq; circumcirca positorum, ianuas occludi: nam, cum animam hanc ad se sustollere & rapere vult, ita illius respiratio intercipitur ac deficit, vt, quamuis interdum aliorum sensuum vsus diutiùs paulò duret, linguæ tamen vsus prorsus impediatur, ita vt nullatenus loqui possit. quamquam aliàs omnes omnino facultates momento auferantur & cessent, adhæc manus ac totum corpus frigescat; adeò vt animâ ac vitâ destitutum videatur, quin imò interdum ne percipiatur quidem, an respiret & halitum trahat. Hoc quam breuissimo temporis spatio durat, (quod scilicet in eodem statu maneatur:) nam magna illa suspensione paululum intermissa, corpus ad se aliquantulum redire videtur, & spiritum resumere, vt denuò moriatur, maioremque animæ vitam adferat: nihilominus magna illa ecstasis non diu durabit. Porro, etiamsi illa forte cesset, voluntas tamen exinde ita absorpta manet, & intellectus ita abalienatus (quod ad diem, atque etiam duos durat subinde) vt ad nihil omnino, quàm quod voluntatem ad amandum excitat, intelligendum & attendendum capax esse videatur: & hæc ipsa per se, ad hoc satis excitata est, tor-

Raptus signa & effectus.

pida verò & velut dormitabunda ad in vllam creaturã visum affectu
que defigendum. Quam verò vbi anima iam tota in se redijt magn
pere verecundatur & erubescit; quàm intensè ardenterq; desiderat
totam Deo, quibuscumque ipse modis ab illa sibi seruiri cupit, omn
dere! si enim ab iis quas antè dixi, orationibus tales, quales dixi, effec
sequantur & maneant, quos manere censebimus post gratiam tam
gularem & eximiam atque hæc est? Mille habere vellet vitas, quòr
mnes in Dei obsequium posset impendere, & vt, quidquid in mun
est, lingua fieret & esset, ad ipsum sui nomine laudandum & depra
dum. Ingentia quoque sentit ad austeritates subeundas desiderii
eas etiam dum subit, magnum quid se facere reputat. etenim pra
ris vehementia, quidquid facit, parum sentit; & ad oculum vide! Mar
res in tormentis, quæ patiebantur, ferendis, non ita multum labori
cisse; nam per hoc auxilium & suffulcimentum Domini, omnia fa
sint, atq; inde fit, animas hasce apud Maiestatẽ eius cõqueri, quãdo
la sibi patiendi offertur occasio. Si quãdo hanc ipsis gratiam in occ
& clã alijs præstat, eã plurimi faciunt: cum enim corã alijs tale qu
superuenit, tantus illis inde pudor ac verecundia manet, vt is alq
modo absorptionem qua iam fruebatur, auferat; cui accedit nou
anxietas ac sollicitudo, quæ cogitat quid de hoc dicturi sint hom
qui ipsum viderunt. Nouit quamq; quàm hodie malevolus & m
gnus sit mundus; & scit, ipsum fortè id, non vti reuera est, interpr
rum; sed, quod ipsis Dei laudandi esse debebat occasio, in causa fu
futurum, vt temeraria iudicia depromant. Hic angor & timor, a
modo mihi ex humilitatis defectu oriri videtur: verùm non est in
manu id impedire. si enim vituperari velit & gaudeat, quid ad ip
si malè de eo homines loquantur? Quemadmodum cuidam, qu
in afflictione versabatur, à parte Domini dictum fuit: *Nesi propt*
solicita ac ne turberis; & vtrumlibet accedat, in lucrum tibi cede: Imo
autem postea, his illam vocibus mirè animatam & recreatam
se: porrò, si qua vestrûm fortassis similem in afflictionem inc
ideo hîc eas mihi visum fuit referre. Videtur porro Dominus
vt omnes intelligant, animam hanc iam suum esse peculium
que esse vt quis quid illius sibi vendicet aut arroget: in corpus q
dem eius, honorem, substantiam, facultates aliquod
(ex omnibus enim honor aliquis in Maiestatem illius redu
non autem in animam: quæ vbi se à sponso suo non d
nit (quod sanè si faceret, culpabilis quædam audacia foret)
ipso contra mundum vniuersum, & omnes inferos
tur.

Anima post raptum dispositio.

Iudicium hominũ de raptibus.

Nescio, num aliquid quod ad raptus materiam spectet, satis bene declararim; nam vt omnia dicenda dicam prorsus (vti dixi) impossibile est: neque oleum & operam me, id ipsum dicendo, perdidisse existimo, vt quis verus sit raptus, sciri possit. In fictis enim raptibus longè alij ac diuersi sunt effectus (fictis inquam, non quod persona, quæ eos habet, decipere alios velit, sed quod ipsamet decepta sit.) Quoniam verò notæ & effectus tam ingenti gratiæ non respondent, nec conformes sunt hinc hæc sugillatur & infamatur, adeò vt postea, non sine ratione, minimè credatur ei, cui verè ea à Domino præstabitur. Sit ipse in sæculorum sæcula ac semper laudatus ac benedictus. Amen.

CAPVT V.

MATERIAM EAMDEM CONTINVAT, ET QVAMDAM raptus speciem describit, in qua DEVS animam per quamdam spiritus elibrationem sustollit, idque modo ab eo, qui iam dictus est, planè differenti. Aliquam quoque adducit causam, cur magno ad hoc opus sit animo. Declarat denique nonnihil de hac gratia, quam suaui & sapido quodam modo Dominus concedit. Multam caput hoc vtilitatem continet.

EST & aliud quoddam raptus genus, quem ego quemdam spiritus volatum & elibrationem voco (nam licet vnus & idem cum superiore, quoad substantiam raptus, modus esse videatur, tamen magna inter vtrumque dum habentur, sentitur interiùs esse differentia) subinde enim, valdè subitò ac quasi momento, tam præceps ac celer in anima sentitur motus, vt spiritus magna cum velocitate extra se rapi videatur. quod sanè in initio magno hominem timore complet; vt, propterea ingenti vobis dixerim animo opus habere eum, cui hasce Deus gratias daturus est; magna item fide ac fiducia, nec non singulari quadam sui in Dominum resignatione, vt nimirum is cum anima agat, quodcumque ei libuerit. Non parua enim turbatio est, hominem, planè sibi præsentem, & sensibus plenè iam fruentem, videre, animam sibi sustolli & rapi (quinimò etiam nonnullorum corpora sublata fuisse legimus) vt nesciat quo abripiatur, qui vel quomodo eam rapiat: quippe sub initium huius momentanei raptus, non vsque adeò certò constat, illum à Deo causar. Sed estne vlla nobis eius impediendi ratio? prorsus nulla: imò peius est, ei resistere & impedire velle (quod ipsa è quadam, quæ id experta est, noui) quasi Deus animæ significare vellet, ipsam hinc posse intelligere, cum toties

Raptus spiritus quomodo fiat.

Raptui anima resistere nequit.

S. Theresiae

Opera

N VI

tamque sincero affectu se ipsa illius in manus resignarit, seque totam adeo integra voluntate obtulerit, nullam se in seipsa iam partem habere, quin & perceptibiliter magis impetuoso ac vehementiori motu abripi. Igitur illa quam dixi, firmiter apud se statuerat id quod dico, non magis scilicet resistere aut impedire, quam resistat palea, dum à fulcino (si fortè id aliquando aduerteritis) attollitur; sed se totam resignare ac consignare in manus illius qui adeò potens est. Videt namque longè satius esse & consultius, de necessitate virtutem facere. Quod vero paleæ mentionem feci, hinc eius occasione dico certissimum esse, qua magnus aliquis gygas facilitate paleam à terra sustollere potest, ea hunc nostrum magnum ac potentem gygantem spiritum sustollere. Perinde ac scyphon ille fontanus, de quo supra egimus (in quinta, ni fallor, mansione; non enim satis memini (cum tanta suauitate ac lenitate, sine vllo inquam motu ac strepitu, replebatur) sic magno illo DEO, qui aquarum venas retinet, & mare extra terminos præscriptos efferri non permittit, venas & ductus, per quas aqua illuc fluebat, iam laxante & aperiente, tam potens magno quodam impetu fluctus exsurgit, vt hæc animæ nostræ nauicula in altum efferatur & attollatur. Et quemadmodum nec nauis, nec nauclerus; neque omnes qui eam regunt, facere possunt, vt fluctus, qui magna quadam violentia ingruunt, eam illo in loco manere sinant, in quo ipsi volunt: multò minus interior animæ pars ibi detinere se potest, vbi detineri ipsa vult; aut efficere, vt sensus & potentiæ suæ plus præstent, quam ipsis permissum aut mandatum sit: nam exteriorum motuum nulla hîc habetur ratio. Certum est, carissimæ, me, nonnisi de his scribentem, attonitam præ admiratione manere, dum videlicet mecum considero, quomodo summa magni huius Regis & Imperatoris potentia se hic exerat: quomodo ergo non percellatur & stupent is, qui ipsum de facto experitur? Equidem persuasum habeo, si ijs, qui mundi delicijs immersi in perditionem tuunt, Maiestas illius ita sese exhiberet ac patefaceret, vt his animabus se patefacit, fore vt, si non ex amore, saltem ex timore, ipsum desinerent offendere. O, quam ergo ei obligatæ erunt illæ, quæ per viam adeo sublimem edoctæ & monitæ fuerint, totis viribus conniti, ne qua DOMINVM hunc molestia afficiant! Per illum vos obsecro, charissimæ, quibus Maiestas illius similes gratias contulerit, ne negligenter vos geratis, aliud vobis faciendum non esse existimantes, quam semper recipere. Considerate vero, illum qui multum debet, multum etiam debere soluere.

Has

Animo magno opus in viatibus.

Hac de causa ingenti opus est animo; quia res est, quæ maxime hominem intimidet & metuere faciat, ac, nisi DOMINVS illum suggereret, in magna semper afflictione ac pœna versaretur: nisi enim is eum animet, deficiet hauddubiè, videns quid Maiestas ipsius secum agat, & quid vicissim ipse faciat, cum scilicet considerabit quam parum ei seruiat pro eo ac debet, & quam hoc ipsum modicum & exiguum quod facit, plenum etiam sit imperfectionibus, defectibus, lapsibus, & languore. Hinc, ne videat & recordetur, quam imperfectè opus, aliquod faciat, agat, multo satius esse existimat, illius obliuisci conari, ac peccata sua in mentem reuocare, & in Dei misericordiam sese conijcere; vt, quoniam soluendo non est, illa pietas & clementia, quam semper is erga peccatores ostendit, de suo supplere dignetur. Et fortassis ei responsum tale dabit, quale alias quis valde afflictus, ante Crucifixi Domini effigiem orans, & hoc ipsum considerans, nimirum nihil se habuisse vmquam quod Deo daret, aut pro illo relinqueret, audiuit. Ipse namque crucifixus, eum consolans, dare se illi ait omnes labores, dolores ac tormenta, quos in passione sua olim sustinuit, eos quasi sibi proprios teneret ac faceret, quò eos deinde Patri suo offerret. Tanta porro anima hæc inde consolatione perfusa est, itaque ditata mansit (prout quidem ex ipsa cognoui) vt deinceps id nullatenus posset obliuisci: imò, quotiescumque sua & miseria & inopia occurrit, hoc ipsum in mentem reuocando, ilicò animatur & consolatione perfunditur.

Possem hic alia nonnulla id genus referre (quòd enim cum tam multis hominibus sanctis, orationique deditis egerim, hinc non pauca hoc in genere scio) verùm, ne me demeipsa scribere putetis, hinc manum retraho. Quod porro antè dixi, magnæ mihi vtilitatis futurum videtur, vt nimirum hinc intelligatis, quantopere Deo placeat, nosipsas cognoscamus, semperq; inopiam & miseriam nostram, ac nihil omnino habere nos quod non acceperimus, inspicere ac reinspicere studeamus. Itaq; tam quoad hoc, quā quoad alia multa, animæ, quam Dominus ad hunc statum ac terminum deduxit, occurrentia, magno opus est animo, carissimæ; & (quantum mihi quidem videtur) magis adhuc quoad vltimum hoc, quam quoad aliud quippiam, si adsit humilitas: hanc nobis Dominus, pro eo quod est, concedere dignetur.

Ergo vt ad celerem & subitum hunc spiritus raptum redeamus,

S. Theresiae Opera N VII

mus, is vtique talis est, vt verè spiritus corpore exire videatur; nihil omnus & ex altera parte certissimum est, personam hanc non manere mortuam; ipsa saltem dicere non potest, num in corpore sit, aut ad aliquot momenta, non sit. Videtur ipsi, quod tota quanta quanta est in alia quadam regione longè diuersa ab ea in qua viuimus, fuerit, vbi alia lux quædam ei apparuit, adeò ab hac nostra differens, vt, etsi ipsa per totam vitam suam hanc, vna cum alijs rebus quas vidit describere & communisci contenderet, eam assequi impossibile ei foret. Porro in momento tot simul tantaque addiscit & edocetur, vt, tametsi per multos annos ea per imaginationem & cogitationem suam digerere & ordinare allaboraret, ne de mille partibus vnam quidem posset. Non est hæc visio intellectualis, sed imaginaria, quæ animæ oculis multo melius videtur, quam hic in terra corporis oculis rem vllam videmus, & sine vlla voce aut verbis nonnulla ei indicantur: si inquam sanctos aliquos videat, ita eos cognitos habet, ac si sæpius ac frequenter cum ijs tractasset. Alias etiam præterea quæ animæ oculis conspicit, alia ei per visionem intellectualem repræsentantur, præsertim magna quædam Angelorum multitudo vna cum Domino ipsorum; atque ita, oculis corporeis nihil videndo, per admirabilem quemdam cognitionis modum, quem ipsa dicendo declarare non possem, id quod dixi illi repræsentatur, aliaque quæ dici prorsus nequeunt, plurima.

Quid anima in raptu videat.

Quisquis hæc experietur, qui maiori quàm ego sit habilitate, ea forsitan (esto id mihi quàm difficillimum esse videatur) exponere poterit. An in corpore an extra illud, hæc omnia gerantur dicere nequeo: certe iureiurando asseuerare non ausim, animam in corpore tunc esse, vti nec corpus interea sine anima viuere. Sæpè mecum cogitaui, num, sicut solis, quamuis ipse in cælo maneat, radij tanta vi pollent, vt illo inde non recedente, hi statim ac momento in terram descendant, pari modo anima & spiritus (qui vnum quid sunt, sicuti sol eiusque radij) in statione sua id est corpore, permanẽs, per vim caloris sibi à vero Iustitiæ sole aduenientis, quoad aliquam sui partem superiorem, super seipsam ascendere possit. Sũma, nescio quid dicam; hoc autem verũ est eadẽ scilicet celeritate, qua pila plumbea sclopo erũpit, vbi sclopetarius ei ignem admouerit, eâ in interiori animæ volatum quemdam fieri (neque enim scio quo alio nomine ipsum vocem.) qui licet nullum excitet strepitum, motum tam clarum & apertum efficit, nullatenus vt pro imaginatione aut phantasmate haberi queat. Atque ita anima valdè procul à seipsa constituta (quantum quidem ipsa possum intelligere) magna & grandia quædam repræsentantur: vbi vero iam ad se, suique in seipsa sensum redit, cum tanto suo commodo, tantaque rerum omnium

Anima in raptu an extra corpus sit, an vero in illo maneat.

Quam celeriter rapiatur.

renarum despiciētia redit, vt respectu illarum quas vidit, hæ illi nonnisi sordes & peripsema vilissimum videantur; & ex illo tempore nonnisi summa cū afflictione in terra viuit & ex omnibus, quæ in ea ipsi placere solebant, nihil omnino videt, quod eam ad cor ei vllatenus apponendum moueat aut alliciat. Videtur quippe Deus aliquod ei terræ, ad quam tendere & aspirare debet, specimen ostendere voluisse; quemadmodum qui à populo Israel ad terram promissionis explorandam missi erant, reuertentes quædam fertilitatis & opinitatis illius signare tulerunt, quò ipsæ ad viæ difficultates tolerandas, & non diffugiendas, animaretur, videns quonam ad quietem habendam & inueniendam tenderet. Etsi verò res, quæ tam citò pertransit, non multi vobis commodi ac fructus esse videatur; tanta tamen tamque singularia sunt commoda quæ in anima relinquit, vt, nisi quis hoc reipsa fuerit expertus, pretium illius ac valorem minimè intellecturus sit. Vnde ad oculū patet, non esse quid à diabolo causatum aut proueniens: nam vt ab propria imaginatione procusum id sit, penitus impossibile est; cùm nihil diabolus repręsentare posset, quod talē post se in anima operationē, effectum, pacem, quietudinem, & profectum tantum causatur; ac præsertim tria sequentia, idque in gradu eminentissimo. Primum est, quædam magnitudinis diuinæ cognitio: quò enim eius pluravidebimus, eomagis ipsa nobis patescit & intelligenda datur. Alterum est, suiipsius cognitio, atque humilitas, quando scilicet, quis considerat, quomodo res, quæ comparatione Creatoris, tanta mirabilia in se continentis, ita vilis est, illum offendere ausa fuerit, eumque nunc audeat respicere. Tertium denique maxima rerum omnium terrenarum despicientia & contemptus, nisi fortè eæ sint huiusmodi, vt ad tam magno Deo seruiendum queant vsui esse.

Commoda è raptu prouenientia.

Diabolus non consolatur bona quæ post raptū in anima manēt.

Hæc sunt monilia, quæ sponsus sponsæ suæ dare incipit; tantique ea sunt pretij, vt bene eadem custoditura sit: ita namque visiones hæ illius memoriæ insculptæ manent, vt fieri non posse putem vt illarum vmquam obliuiscatur quoadusque æternum illis fruatur; nisi fortè per magnum aliquod malum illius & culpam id accideret. Sed sponsus, qui eas ei concedit, potens est ei dare gratiam ad illas numquam perdendas.

Visiones æternum memoriæ inhærent.

Vt verò ad animum, quo opus esse dixi, reuertar; paruumne & modicum quid is vobis esse videtur? verè namque videtur anima à corpore suo diuelli ac separari; videt enim omnem sensuum vsum amitti, & quid in causa sit, & quamobrem id fiat, nescit. Vnde, is & animum det oportet, qui dat omnia reliqua. Dicetis itaque mihi, timorem hunc bene compensari & solui: sic censeo & ego. Sit ipse in æternum benedictus, qui

S. Theresiae
Opera
N VII

tantum dare potens est. Maiestas eius nobis donet, vt ei seruire meremur. Amen.

CAPVT VI.

LOQVITVR DE EFFECTV QVODAM, QVI EX ORATIONE, de qua superiori capite egit, sequitur; & vnde nam colligitur, illam verè talem esse, & non illusionem. Agit praeterea de alia quadam gratia, quam animae Deus praestat, quo eam suis laudibus faciat occupari.

Anima ad mortem anhelanti mũdus nauseã mouet.

MAgnę hæ gratiæ tam intensum in anima desiderium exci[illegible] perfectè & penitus fruendi eo qui illas ei elargitur, vt in [illegible] quadam, quamuis sapida & dulci, pœna ac tormento vitam trahat, [illegible] dentidẽ ad mortem anhelet: itaq; assiduè cum lacrymis Dominum [illegible] gat, vt se hoc exilij loco educat. Quidquid in eo videt, nauseam ei [illegible] dium prouocat: vbi verè iam sola est, & ab hominibus disiũcta, aliq[illegible] quidem sentit alleuiamentum, at statim hæc quam dixi, pœna ei [illegible] rit, & sine illa, cùm est, contenta non est aut quieta. Deniq;, misel[illegible] papilio locum non inuenit in quo stabiliter quiescat & sidet; qui [illegible] tiùs, quòd anima amore ita tenera facta sit ac langueat, quæcũq; [illegible] ignis magis accẽdendi occasio offertur, ilico hæc eam euolare facit. [illegible] de etiã in hac mansione raptus valdè frequentes sunt, nullatenus [illegible] resisti valeat, tametsi etiam in publico, & coram alijs. hinc mox alia [illegible] sequuntur exagitationes & obloquia, vt, esto ipsa secura, quieta & [illegible] timoribus esse velit, alij id minimè patiantur; eo quòd multi sunt, [illegible] eam timoribus impleant, ac præsertim Confessarij. At, quamuis [illegible] teriori animæ, vna ex parte magnam habere securitatem videatur, [illegible] sertim quando cum Deo suo sola agit;) ex altera tamen, summa [illegible] flictione viuit, quòd timeat, ne forsitan diabolica sit illusio, qua [illegible] te fiat vt offendat & iritet illum, in quem tanto amore fertur. [illegible] hominum obloquia & murmurationes parum ipsam affligunt [illegible] ciant, nisi cum ipse Confessarius eam angustiat, tamquam si ipsa [illegible] ter facere & emendare posset. Hinc omnium preces & orationes [illegible] exposcit, & Maiestatem ipsius identidem rogat, aliâ vt viâ se [illegible] ducere dignetur (hoc enim ei suadent ab ipso petere) hanc [illegible] valdè periculosam esse. Verum, quòd ipsa tantam inde sibi [illegible] tem & commodum prouenisse comperit, vt non possit non [illegible] quin ipse eam per viam mandatorum Dei, quæ est ea quæ recta [illegible] los hominem conducit (vti quidem legit, audit & nouit (deducat, [illegible] certè desiderare nequit (tametsi velit) sed dumtaxat in Dei manu [illegible]

Raptus sunt in sexta mãsione frequentes.

Anima afflictio post raptus vnde oriatur.

resignare. Imò verò hoc ipsum, quòd id desiderare nequeat, ei graue est & molestum, quòd sic sibi Confessario suo morem gerere non videatur; quod sibi, ne decipiatur aut illudatur, nihil videatur esse melius, quam ei obedire & Dominum peccando non offendere. Vnde, ne vnum quidem peccatum veniale scienter & aduertenter (prout quidem ei videtur) quamuis frustillatim concidenda esset, committeret: imò graue & permolestum ei est, quòd videat impedire se non posse, quin eorum multa inaduertenter admittat. Dat quippe Deus, istiusmodi animabus tam intensum, eum nulla in re, quantumuis exigua, exacerbandi & offendendi, nulliusque imperfectionis (si quidem possit) committendæ desiderium, vt, vel ob hoc solum, etsi non etiam ob alias multas causas, ab omni hominum commercio sese vellet subducere, inuideatque non parum iis, qui in solitudine aliàs vixerunt, & modò viuunt. Ex altera tamen parte, in medio mundi & inter mundanos homines agere vellet, si quomodo ipsa in causa & instrumentum esse posset, vt vel vna anima Deum magis laudaret. Si verò mulier sit, dolet à natura sibi iniectum vinculum, quo retineatur, quo minus id facere sibi liceat; itaque maximopere inuidet iis, quibus liberum & concessum est publicè & palàm omnibus inclamare, prædicando quis sit ille magnus exercituum Deus.

Quomodo Deũ offendere, etiã venialiter timeat.

Ah, miselle papilio, tot compedibus & catenis illigate, quæ te euolare non sinunt eò, quo volaturis, & desiderio ferris! Misereat te eius Deus meus, & ita iam omnia dispone, vt sua ipse desideria, ad honorem & gloriam tuam, in aliquo adimplere valeat. Ne memineris paucorum, illius meritorum & vilis eius conditionis. potens es tu, Domine, facere, vt magnum mare ac Iordanis retrocedat ac stet, ac filijs Israel transitũ præstet. Ne quæso illius cõmiseratione tangaris, quia robore & fortitudine tua corroborata multos labores perferre. potest. Ipse enim ad hos patiẽdos resolutus est, eosq; tolerare optat: tu ergo validũ brachiũ tuũ extẽde; neq; in rebus adeò leuibus hæc vita illi trãseat. In re adeo muliebri & vili magnitudo tua sese exerat, vt mundus, cũ viderit, quã ipsa parũ possit, & omnia à te venire, te dilaudet ac celebret. Constet illi, quãti cõstare potest; hoc enim solum cupit, & vel mille vitas, si modò tot haberet, impẽdere, vt vel vna anima aliquãto amplius, se ãgẽte ceu instrumẽto, te dilaudet; & hasce vt bene impensas existimaret; quin imò agnoscit quã verissime, se nõ mereri vt vel minimum laborẽ ac molestiam tui causa patiatur, quanto verò minus vt mortem subeat.

Cupit anima, Deũ omnes laudẽt & colant.

Nescio, carissima, qua occasione isthæc hîc dixerim, aut qua de causa: equidẽ nõ me intellexi. Nouerimus porro, hosce effectus esse, qui nobis ex hisce suspensionib⁹ vel extasibus certissimè & indubitate ꝓmanant.

Desideria solida & cõstantia ex raptu sequuntur.

non sunt enim desideria quæ statim pertranseant, sed quæ vno in constantia permaneant; cumque aliqua illis offertur occasio, in qua debeant ostendere, facile apparet ficta ea ac simulata non fuisse. Quod autem, in vno esse ea permanere dico? Interdum quippe anima se ... in rebus minimis & abiectissimis) timidam, meticulosam, tamq; ... lanimi sentit, vt ad aliquid audendum aggrediendumue enim habeat ... bi non videatur possibile. Intelligo autem, Dominum eam tunc ... suæ relinquere ac permittere, idque ad multo maius eius bonum. ... enim tunc, se, si quidem ad aliquid faciendum eum aliquando habe... id à Maiestate ipsius accepisse; idque claritate adeo perspicua, vt ea... lut in se ipsa annihilatam relinquat, & maiore quoque misericordia ... magnitudinis diuinæ cognitione, quod eã in re adeò vili & abiecta ... natus sit ostendere: ordinariè tamen & vt plurimum sit sicuti iã dixi...

Desideria Dei videndi quomodo interdum cor angustient.

Vnum quiddam notare vos, carissimæ, in magnis hisce Domi... nostrum Iesum videndi desiderijs, velim; nimirum sic illa aliquando ... angustiare & constringere, vt vos necesse non sit ad illa cooperari, ... vos ipsas potius ab ijs diuertere; si inquã possitis; in alijs enim, quæ ... ea referam, nulla id ratione (vt videbitis) potest fieri. At in illis prim... liquando id fieri poterit; cõstat enim hic illis ratio, integra & sibi pr... ad penitus se voluntati diuinæ conformandum, ac dicendum quod ... Martinus dixisse scribitur: & , si desideria hæc multum angustient ... quapiam via redire consideratio poterit. Cum enim (vt quidem ap...

Quales motus excitet dæmon.

ret) desiderium hoc sit hominum qui iam multum profecerunt, ... ipsum diabolus idcirco excitare, vt nos de illorũ numero esse exi... remus. bonum porro est, semper cum metu & timore incedere. Cer... credideim, illam ipsum quietudinem & pacem non daturũ, quam ... illa & angustia in anima causatur, sed talem potius per passionem ... quam in nobis motum excitaturum, qualis sentitur, quando ob ea ... sunt sæculi, affligimur aut contristamur. At, qui nec hoc, nec prim... expertus erit, ipsum non intelliget, & magnum quid id esse crede... ipsum etiam quantũ poterit adaugebit, itaque non mediocre valeat ... suæ damnum inferet; quòd hæc pæna continua sit, aut certe valde ... quens & ordinaria.

Naturalis debilitas sæpè est causa afflictionũ spiritus & lacrymarũ.

Notandum præterea, etiam à debili naturæ complexione aliqu... harum afflictionum & pænarum causari solere, præsertim in pr... quæ cito intenerescunt, & ad quamlibet rem, etiam paruam, in lacry... soluuntur; quibus millies videbitur, se Dei causa (tametsi falsum d... lacrymari. Fieri quoque potest, cũ scilicet lacrymæ magnæ in copia ... (ad breue aliquod tempus inquã) vt ad omne, quod de Deo auditur, ... bulũ, aut quoties de eo cogitat minime eis abstinere vel resistere ...

eo quod

eo ꝙ rumor aliquis cordi vicinior factus sit, qui magis eas proliciat q̄ amor quo in Deū fertur, vt à lacrymādo nullatenꝰ cessare posse videātur. Et quia intellexere, lacrymas bonas in se esse, hinciis non resistunt, & præter lacrymari aliud nihil facere vellent, &, quantum possunt, ad illas etiam cooperantur. Hoc porro per has diabolus intendit & spectat, vt se lacrymando ita conficiant & debilitentur, vt exinde & ad orandum, & ad regulam suam seruandam prorsus ineptæ efficiantur.

Lachryma falsa sæpe sunt.

Videor mihi, vos dicentes audire, quid tandem facturæ sitis, si in omni adeò re periculum esse statuam, cum etiam in re bona, quales sunt lacrymæ, illusioni locum esse censeam? Etenim, me potius errare & illudi. Sanè fieri id posset. Verum persuasum habetote, me id non dicturam, si in aliquibus non vidissem, illusioni quoad hoc locum esse posse, non verò in me ipsa; vt quę nullatenùs tenerioris sum affectus, imòverò ita duri cordis, vt interdum id me affligat & contristet: quamquam, vbi introrsum ignis ingens fuerit, ipsum, quantumlibet magna illius sit durities, adinstar clibani distillatorij in lacrymas resoluatur. Et facilè intelligetis, cùm quidem lacrymæ hoc è fonte oriuntur, ipsas mentem magis corroborare & serenare quàm perturbare, & quàm rarissimè homini nocere. Hoc saltem hæc illusio (si quidem vlla fuerit) boni habet, quòd corpori, non autem animæ, sit damnum illatura, si scilicet adsit humilitas; si non erit malum hanc suspicionem habere.

Neque verò existimemus, tum demum omnia nos confecisse, cum multas lacrymas effundemus, nisi & manum operi ac virtutum exercitio admoueamus: hæ enim sunt, q̄ nobis quàm maximè spectādæ & curandæ sunt, lacrymæ autem, veniant, quando à Deo nobis immittuntur, nobis, ad eas eliciendas & excitandas, nihil penitus connitentibus aut cooperantibus. Hæ scilicet sunt, quę aridam hanc terram humectabunt & irrigabunt, atque ad fructum proliciendum maximopere conferent, quando nimirum parum eas curabimus: sunt enim velut aqua cælo decidens. Verùm, quæ violenter, & magno velut brachiorum conniſu, educitur lacrymarum aqua, nullatenus cum hac comparari meretur. Sæpè namque continget nos fodere, ac fodiendo sudare, fatigari, ac velut confici, ac post omnem laborem, ne putiscentis quidem aquæ scrobem; multo minus puteum scaturientem inueniemus.

Lacrymarū à Deo datarū & violēter elicitarū discrimen.

Quocirca satius esse existimo, carissimæ, vt ante Domini conspectum nos constituamus, in illiusque misericordiam & magnitudinem, simul & in vilitatem nostram, oculos conijciamus, vt det ipse nobis ꝙ voluerit, siue aquam, siue ariditatem, nouit enim ipse melius quid nobis expediat, quàm ipsa nos. itaq; fiet, vt tranquilla & serenata mēte simus, neq; diabolicis illusionibus & disceptionibus adeò obnoxiæ futuræ.

Iubili quales a Deo dentur.

Inter alia, afflictiua simul & sapida, solet interdum Deus & quo-
dam iubilos animæ dare, nec non nouum & inusitatum quoddam
tionis genus; quod ipsamet, quale sit, intelligere nequit. Ideo vero hæc
ego gratiam hîc refero, vt, si forte vobis ipse eam dederit, singulari quo-
dam modo eum dilaudetis, & rem esse quæ verè contingat, noueri-
Est quippe, prout mihi quidem videtur, summa quædam potentiarum
vnio, nisi quod eas Dominus liberas relinquat, vt hoc gaudio fruantur
nec non sensus ipsos, vt tamen non intelligant quid sit quo fruantur
aut quomodo eo fruantur. Videntur hæc vobis Hebraica aut Arabica
se: nihilominus ita se res habet: est quippe id tã excessiuum & exundans
animæ gaudium, vt nollet eo sola vti, sed ipsum omnibus patefacere
communicare vellet, quo ipsam in Deo dilaudando & celebrando
iuuent; huc namque omnis eius motus tendit. Quem plausum, sp
set, excitaret, quæ signa exteriora ederet, vt omnes suum gaud
intelligerent! Ipsa seipsam inuenisse quodammodo videtur,
proinde cum filij Prodigi patre quoscumque inuitare vellet, ad
licé animæ suæ statum congratulandum & spectandum. Neq; enim
lũ ei dubiũ est, quin tunc tẽporis in tuta ac secura sit via, & extra om
periculũ. Equidem* mihi persuadeo, ip
id de se meritò sentire: neq; enim diab
tantũ gaudiũ internũ in intimissima anim
parte, & tãta simul cũ pace coniunctũ, v
nica eius voluptas sit quoslibet ad Dei
des, puocare, causare vllaten⁹ possibile

* *Quod autem S. M. ait, animam hoc in iubilo constitutam nullatenùs dubitare, quin tunc in securitate sit, de illa securitate intelligendum est, qua certa est id, quod sentit, diabolicã illusionem non esse, sed Deiipsius opus & gratiam. Ipsam autem id sic intelligere liquet ex eo quod mox addit & dicit.*

Adhuc multum est, quin imò maximè pœnosum, quod in tanto
titiæ & gaudij impetu facere, ac dissimulare possit. Tale quid se fisse
do S. Franciscum, quando in latrones & prædones incidens, eò quòd
ta per campos voce inclamaret, ipsis magni Regis se præconem esse
xit, nec non alios viros sanctos, qui in solitudinem ideo concedebat,
hasce Dei sui laudes & præconia, sicut S. Franciscus, deprædicarent.
quidem vnum talem cognoui, cui nomen F. Petrus de Alcantara
sanctum eum fuisse, mihi verisimile fit, prout quidé eius vitæ ratio fi
qui hoc idem quoque fecit: qui vero eum loquentem aliquoties audi
runt, illum vt stultum & stolidum reputabant. O, quam bona hæc stu
titia est, carissimæ! Vtinam hanc omnibus nostrum Dominus dare

Dei laudes quantum viri sancti cordi haberent.

Sanctastultitia qua.

Quantum vero gratiæ vobis præstitit, quod eum in locum vos addu
rit, vbi, licet hanc vobis Dominus præstet, & aliqua illius etiam sig
menta ac signa detis, ea tamen vobis potius adiumento quo ad hanc
tura est, quam vlla obloquij occasio; vti quidem esset, si immunda
ra

retis! nam tam modicus ferius præconij est vsus, vt mirum non sit ipsum à mundanis hominibus notari.

O infelicia tempora, miseramque vitam in qua hodie viuitur! ecõtra felices illæ, super quas felix illa fors cecidit, vt procul ab ea agãt & sequestrarẽ! Singulare nonnumquam intra meipsam gaudium sentio, cũ sorores has simul congregatas intuens illas tã ingenti introrsum gaudio perfusas video, vt, quæ plus potest, magis etiã in Domini laudes prorumpat, q̃ se in monasterio agere cernat: etenim ad oculũ & apertissimè videre est, hasce ab interioribus animæ penetralibus promanare. Hoc sæpiùs & identidem faceretis, carissimæ, vellem; nam dum aliqua id facere incipit, ceteræ ad idem faciendũ animantur & excitantur. Cuinã enim rei meliùs lingua impendi vestra, dum simul congregatæ estis, potest, quàm Dei laudibus celebrandis, cùm tot tantasq; eius celebrandi deprædicandiq; causas habeamus? Vtinam Maiestas eius sæpè hunc orationis affectum & modum vobis det, cùm is tam securus & vtilis sit! nã vt per diligentiam & operã ipsæ nostram eũ assequamur, frustrã erimus; est enim quid admodũ supernaturale, & sæpè ad integrũ diẽ durat. estque anima tũc, perinde ac qui permultum bibit; non tantum tñ, vt extra sensus sit, aut eorum vsum amiserit; aut adinstar melancholici, qui sensũ quidẽ penitus nõ amisit, at à re, q̃ imaginatio ei impressit, minimè recedit, neq; vlli⁹ suasuverbisue ab ea diuelli potest. Certè cõparationes hæ, ad tã dignã & tanti pretij rem declarandam, nimis quã crassæ sunt; sed alias conuenientiores ingenium meũ adinueuire non potest. Porro ita feres habet, vt gaudium hoc eam vsque adeò sui & aliarum rerum omnium immemorem reddat, vt non aliud, quam ea quæ ab hoc suo gaudio proficiscuntur, Dei videlicet laudes & præconia, loqui proponat aut possit. Itaque animam hanc adiuuemus, carissimæ; ad quid enim posthac sensum ampliùs habere volumus? quid est, quod magis nos recreare possit? Et in hoc nos iuuent quotquot in mundo sunt creaturæ, per omnia sæculorum sęcula. Amen, Amen, Amen.

Deum laudare quam sit salutare & vtile.

CAPVT VII.

OSTENDIT, QVALIS SIT POENA, QVAM ANIMAE quibus eas, quæ ductæ sunt, gratias Dominus confert, de suis peccatis sentiunt. Dicit præterea, quantus sit error, quòd animæ, quantumlibet spirituales, Domini ac Redemptoris nostri Iesu Christi humanitatem, & sacratißimam illius passionem & vitam; nec non glorioſam eius matrem, ac reliquos sanctos, præ oculis, & velut præsentes sibi habere, non assuescant. Est hoc ipsum lectu perutile.

Forsan

FOrsan existimabitis, carissimæ, has animas, quibus Dominus se tam particulari ac singulari modo cõmunicat (& illæ præsertim id cognoscere poterunt, quibus huiusmodi gratias sentire nondum datum est) si enim eas semel habuerint, & illæ à Deo venerint, facilè quæ dictum sum intelligent) tam securas & certas iam esse posse, quòd perpetuo eo so sint fruituræ, nihil vt posthac eas timere, aut ob priora peccata necessum sit: sed grauissimè in eo errabitis: etenim ipse de peccati dolor eo magis augetur, quo plus à Deo gratiarum participatur: neque antè (vt mihi ipsa mihi persuadeo (cessabit, quàm peruenerimus eo, vt nihil est quod nos contristet aut perturbet. Quamquam (vt verum fa teat) vno tempore maioris & intensior sit quam alio, imo, ad hæc uersus ac varius est. neque enim anima iam recordatur pœnarum suppliciorum, quæ ob eadem promeruit, sed quàm ipsa ingrata fuer erga illum, cui tam multum debet, & obligata est, quique adeo dominus est cui ab vniuersis seruiatur. Etenim, ex hisce diuinitus sibi concessis magnitudinibus, ipsam diuinam multo melius colligit. Mirum secum ipsa, quomodo tam audax & temeraria fuerit: deplorat adhuc quod tam bonum Dominum tam parum sit reuerita, & id adeo abiectum & impertinens ei videtur, vt identidem se ipsa deplorat atque fligat, dum sese, ob res adeo viles tantam tamque potentem Maiestatem deseruisse, recordatur. Imò verò, magis huius rei in mentem venit, quo gratiarum quas recipit, nam cum eæ tam magnæ sint vti sunt illæ quas dictæ sunt, & adhuc dicentur, nihilominus hæ velut ab impetuoso quodam flumine abripi, & suo tempore rursus reduci videntur: peccata verò, adinstar cæni in fundo iugiter hærentis sunt, eo quòd assiduo memoria reuiuiscere videntur, idque non sine maxima quadam afflictione & tormento. Noui quamdam, quæ præterquàm quod ad Deum vide dum mori vellet, maximè quoq; mortem desiderabat, ne semper & continuo hocce tormentum sentiret, ex eo scilicet prouenies, quod adeo se ingratam præstitisset ei, cui semper tam multis nominibus fuerat hactenus obstricta, & etiam esse debebat. Itaque nullius peccata deo grauia esse putabat, vt ad suorum grauitatem peruenire, aut cum comparari possent; quòd sciret, ac videret, neminem à Deo ita patienter toleratum & exspectatum, vel pluribus maioribusque beneficiis affectum esse, ac se.

Dolor de peccatis non minuitur per sequentes gratias, & quales sint.

Quòd verò ad infernalium pœnarum timorem attinet, illum minimè habent, quòd verò timent ne Deum suum aliquando amittant id maximè eas angit & cruciat; attamen admodum rarò. Omnis verò eorum timor circa hoc versatur, ne suam Deo manum ab illis subtrahente, denuò eum offendant; itaque se rursus in illo tam misero statu constitutos videre

Anima sæpe quid timeat.

videant, in quo ad aliquod se tempus egisse viderunt. etenim de afflictione aut gloria propria ne hilum laborant aut sollicitæ sunt. Si verò purgatorij pœnis diu detineri aut cruciari non desiderent, magis id sit, ne tam diu Deo suo careant quamdiu ibi agent, quàm quòd pænas & tormenta quæ sustinenda ibi sunt, vereantur. Equidem vsque adeo securum & tutum non existimo, vt anima, quantumcumq; Deum sibi fauentem & beneuolum experiatur, vnquam obliuiscatur, quod sese aliquando in miserabili statu constitutam viderit: nam, tametsi id pœnosum & permolestum sit, multis tamen in rebus salutare & vtile est. Fortasse mihi, eo quod ita improba & nequam fui, id sic videtur; atque hæc est causa cur semper rem hanc in memoria mea habeam. quæ vero semper, & per omnia, bonæ vitæ fuerunt, nihil huiusmodi sentient; esto, quamdiu in mortali hoc corpore viuimus, semper labamur & impingam⁹. Neq; vero pæna hæc alleuiatur aut minuitur, quod à Domino peccata iam condonata, & obliuioni tradita esse cogitemus; quin imò per hanc cogitationem adaugetur, dum tantam bonitatem eius ac benignitatem quis considerat, & illi gratias videt conferre, qui non tam has, quam inferni supplicia promeruerat. Crediderim equidem hoc ipsum, in S. Petro Apostolo ac Maria Magdalena molestum martyrium fuisse; nam quod tam intensum ac vehementem Dei amorem haberent, simul quoque tot ab eo gratias recepissent, illiusque magnitudinem & Maiestatē perfectissimè cognoscerent, nimis quàm molestum id iis & graue fuerit, & acutissimum quemdam tenerrimi doloris sensum attulerit oportet.

Non est bonū obliuisci priorū peccatorum.

Putabitis quoque eum, qui rebus tam sublimibus iam fruitur, non iam amplius de sacratissima Domini nostri Iesu Christi humanitate meditari debere, quòd iam totus exercitio amoris incumbat. Hac de re alio in loco satis diffusè scripsi: in qua licet plurimos, qui mihi contradicerent, meque id minimè intelligere iactarent, habuerim (esse quippe id vias, per quas Dominus animas prout lubet conducit, &, cùm iam prima illa principia transierint, longè esse satius tractare ea quæ diuinitatis sunt, & corporea relinquere) numquam tamen eò me suis argumentis pertrahent, vt hancce bonam esse viam fatear, fieri potest me errare, & eiusdem nos esse sententiæ, & idem dicere. At notaui, hac me diabolum via conatum esse decipere, vnde ita iam experta & edocta sum; vt, quamuis sæpiùs de ea re egerim, iterum tamen ipsum hic repetere velim, vobis vt caueatis, & valde circumspectè ambuletis, ac videatis, (quod dicere audeo) ne secùs, aut aliud quid, docere laborantibus, vllatenus fidem habeatis. Conabor ergo apertiùs hic mentem meā declarare, quàm in alio loco fecerim, quia qui (si fortassis quispiam,

Humanitatis saluatoris recordatio perutilis est.

S. Theresiae

Opera

N VI

vti se facturum dixerat; hac de re scripserit) in eiusdem declaratione [illegible] fusior erit, bene certè faciet; verùm dum ita succinctè ac breuiter [illegible] dicuntur, nobis certè, quæ non vsque adeò multùm intelligimus, [illegible] mopere nocere posset.

Rerum corporearũ meditatio non penitus omittenda.

Nonnullis quoque animabus videbitur, quòd de passione Dom[illegible] & minus adhuc de Beatissima Virgine Maria, deque vita Sanctor[illegible] nullatenus poterunt meditari ac cogitare; quorum tamen memoria [illegible] recordatio tam insignem nobis fructum adfert, & tantopere anim[illegible] confortat. Equidem non possum intelligere quid tandem cogitant, [illegible] ab omni re corporea ita se diuellunt; nam assiduò in amoris incendi[illegible] gere & inardescere, Angelicarum mentium proprium est, non nostr[illegible] qui adhuc in corpore mortali viuimus, quibus opus est, de ijs agere, [illegible] gitare, & cum ijs conuersari, qui hoc ipso in corpore constituti cum [illegible] sent, tam heroica propter Deum facinora præstiterunt. quanto [illegible] absurdius & magis noxium vltro & de industria sequestrare nos [illegible] ab vnico bono & remedio nostro, sacratissima inquã Saluatoris [illegible] Iesu Christi humanitate? Equidem non tam eos id facere credo, [illegible] seipsos non intelligere; itaque tum sibi, tum alijs, non vulgariter [illegible] bunt. Hoc saltem ipsis certo asseuero, illos in duas hasce vltimas [illegible] siones non ingressuros: amisso enim ductore (qui est ipse bonus [illegible] haud dubiè à via aberrabunt, & certè nimis quàm multum fuerit, [illegible] in prioribus mansionibus cum securitate & tutò eis agere liceat. [illegible] Dominus ipse asserit & testatur, se viam esse & lucem, neque quem[illegible] ad Patrem, nisi per se, venire posse, *& qui videt me, videt & Patrem* [illegible] At alium horum verborum sensum esse dicent; verum alios illos [illegible] ipsa nescio, at cum eo, quem anima mea semper sentit verum esse, [illegible] nus mihi bene & feliciter cessit.

Non semper in perfecta cõtemplatione manẽdum cur in quibusdam secùs fiat.

Sunt & quædam animæ (imò earum non paucæ mecum de hoc [illegible] egerunt) quæ cùm, domino dante semel ad perfectam [illegible] plationem pertigere, semper in ea manere vellent. quod tamen [illegible] nino non potest esse. Per hanc ergo diuinam gratiam ita affectæ [illegible] vt, quemadmodum antea solebant, deinceps nequeant de passionib[illegible] vitæ Domini nostri Iesu Christi mysterijs meditari. Cuius rei [illegible] causa, non video; hæc tamen ordinariè causa est, quod videlicet [illegible] ctus exinde minùs ad meditationem habilis & idoneus maneat. [illegible] inhabilitatis hanc esse causam mihi verisimile fit, quod, cum [illegible] tionis obiectum & finis alius non sit, quam vt Deus inuestigetur [illegible] quæratur, vbi is ergo iam semel inuentus erit, & anima per operationem [illegible] voluntatis, ad eundem denuo quærendum, iam assuetudinem [illegible] dam parauit, vlteriùs se per intellectum defatigare nolit. Pari[illegible]

iam tota accensa est & inflãmata, videtur mihi generosa hæc potentia alterius illius, si posset, adminiculo vti nolle. In quo malè nõ facit: sed id vt faciat, impossibile certè erit, præsertim ante, quàm ad has posteriores mansiones peruenerit; nec aliud id erit quam tempus & operam perdere. Sæpè namque voluntas, quò accendatur, intellectus operâ & adminiculo iuuetur oportet. Hoc porro punctum inprimis notare vos velim, carissimæ; est enim maximi momenti, vnde & ipsum pluribus hic declarare mihi propositum est.

Ignis amoris per nos insufflandus.

Vult & desiderat istiusmodi anima, totam se amori impendere, & præter quam in amorem in nihil aliud vellet intendere; non poterit tamen, quamuis id velit. Licet enim voluntas emortua non sit, nihilominus ignis, qui ipsam incendere & ardentem facere solet, iã exstinctus est; vnde aliquo qui eũ accendat & insufflet, opus est, vt is calorẽ à se diffũdat. Bonũ ne esset, animã in hac ariditate agentẽ, ignẽ è cælo exspectare, qui sacrificiũ, q̃ illa Deo de seipsa facit, incendat, quẽadmodũ eum aliàs S. Pater, noster Elias exspectauit? nequaquã. Neq; enim consultum est miracula cælitus exspectare; faciet illa Deus, cũ ei placuerit, in rẽ animæ huius (vti iã antè diximus, & adhuc diceretur infrà) Verùm vult Maiestas eius, nos ita improbas reputemus, vt ea ipsum in nostri gratiã facere, nõ promereamur, sed, quomodocũq; poterimus, nos ipsas iuuemus. Et sanè pſuasum habeo, hoc ipsum nos quoadusq; moriamur, facere oportere, ad quãtũcumq; etiã sublime orationis genꝰ euectæ erimꝰ. Quãquã eũ, quẽ in septimã mansionẽ Dominus iã introduxerit, rarò, & penè nũquã, hanc adhibere diligẽtiã & conatũ oporteat, idq; ob eã quã ibi (si non obliuiscar) assignabo rationẽ: sed huic valde ordinarium est, vt Dñm nostrum Iesum Christũ vbiq; præsentẽ & præ oculis habeat, ac modo quodã admirabili, vbi diuinitas & humanitas vnita sunt, sẽper velut in eius contubernio versetur. Quocirca, vbi ille quẽ dixi, ignis in voluntate accensus non erit, neque Dei præsentia vllatenus sentitur, eũ necesse est (hoc quippe Maiestas illius nos facere vult) quæramus, sicuti sponsa in Cãticis eũ quæsiuit: & creaturas interrogemus, quis ipsas fecerit, vti S. Augustinus in suis, credo, Meditationibus, aut Cõfessionibus fecisse legitur: neq; velut stolidi & statuæ hæreamus, tẽpus omne in nuda exspectatione eius cõsumentes. fieri potest, vt, quod semel nobis datũ est, (fortassis in principio) anno integro, aut etiã pluribus, Dominus nõ det. nouit Maiestas eius quare id sic faciat: nostrũ nõ est id scire velle, neq; etiam causa est, cur scire id velimꝰ. Cũ verò viã nouerimus, qua, ad illi placẽdũ, ambulare nos oporteat, viã scilicet mãdatorũ ac cõsiliorũ eius; impigrè per eam ambulemus, vitam quoq; eius ac mortem, & quam multum ei debeamus, identidem recogitemus, quæ reliqua sunt, veniant quando Domino visum fuerit.

Deus è creaturis colligendus aliquando.

Dicent ad hoc, non posse se in id genus rebus diu hærere; ob id quod dixi, aliquam ad hoc rationem habebunt. Verum tam nouistis, aliud esse per intellectum discurrere; aliud verò, meum intellectui quid repræsentare. Dicetis mihi forsan, non intelligere quid velim dicere, reuera fieri potest, vt ne ipsa quidé id satis intelligam quò ipsum alijs aperiam: dicam tamen quod potero. Meditationem tur esse conseo, per intellectum circa rem aliquam discurrere hoc Incipimus, verbi causa, cogitare, ac mente voluere gratiam ac quam Deus opt. max. nobis tum fecit, cum filium suum vnige nobis dedit. Neque in hac fistimus, sed vlterius, ad totius vitæ rioſæ mysteria, pertransimus. Vel, incipimus ab oratione horto fudit; nec antè intellectus sistit, quàm eum in cruce pol contemplatus. Vel denique aliquod passionis punctum (exempl tia, illius comprehensionem à Iudæis) meditandum accipimus, eo mysterio singula, quæ in ipso consideranda & sentienda tunt, minutatim excutimus, vti proditionem Iudæ, fugam A lorum, & cæteras eius circumstantias. Et est hoc admirabile, dè meritorium orationis genus. Et hæc est oratio, quam dico tò illas dicturas se tenere non posse, quas ad res supernaturales minus & ad perfectam contemplationem euexerit. Cur id fiat, quænam sit causa, (vti dixi) nescio: sed, vt plurimùm certè ea non poterunt. At sine causa ac fundamento dicent, se in his rijs diu manere, eaq; sæpiùs ob oculos & in memoria habere, tim cum Ecclesia Catholica eadem recolit, non posse. Neque nùs fieri potest, vt anima, quæ tam multa à Deo accepit, tam & pretiosa amoris indicia memoriâ suâ excidere patiatur: hæc, velut viuæ quædam scintillæ, ad amorem, quo Dominum prosequitur, magis in ipsa accendendum, nisi quòd seipsa non gat. hæc namque mysteria modo quodam perfectiore intelligi, intellectus eadem ipsi viuè repræsentet, itaque hæc eius memoria sculpta maneant, vt vel vnica Domini in horto prostrati, & sangui sudorem exsudantis aspectus & consideratio, nimis quàm fam lam, non ad vnam solùm horam, sed ad multos quoque die ptam detinendam. Dum ergo simplici pioque mentis oculo intu quis ipse sit, quamq; pòst tã grauem ipsius pœnam ei nos ingrato buerim⁹; ilico volũtas huc accurrit, licet sine sensibili aliqua ritudine, vt pro tam singulari benignitate ei vel in aliquo seruire, eo vicissim pœnosum quid pati desideret &, qui tam multa tam cia pro ipsa pertulit; & alia eiusmodi, in quibus & memoria & ctus occupatur. Et hoc in causa esse credo, cur vlteriùs in super

Quid sit meditatio.

Passionis Domini mysteria aliquãdo recolere debent cõtẽplatiui.

Cur super ea nequeant discurrere.

ne discurrendo progredi nequeat; hoc quoque eam credere facit, quòd de illa cogitare & meditari prorsus nequeat. Et, siquidem de ea non cogitet, certè bonum est cogitare procuret; scio namque, id per quantumcumque sublimem orationis modum, minimè impediendum, nec possum dicere, bene eum agere quòd frequenter in ea recolenda sese non exercet. Si fortè Dominus eam exinde suspendat, per me licet, suspendat; nam, quamlibet ipsa nolit, faciet is eam relinquere id in quo iam de facto erat. Et hunc procedendi modum, nullatenus aliquod impedimentum, verùm insigne ad omnia boni genera adiumentum esse, mihi certissimè persuadeo. Quod sanè non esset, si se in discurrendo (vti initio dicebam) multum fatigaret & laboraret, at quisquis iam ad maiora peruenit, penitus id facere (vt quidem puto) non poterit; fieri tamen posset quòd sic, cum multæ sint viæ, per quas Deus animas conducit; cauendum tamen, ne malè incedere censeamus eas, quæ per hanc quam antè dixi, incedere non poterunt, neque ad tantis bonis ac in vitę Domini nostri Iesu Christi, qui nostrum bonum est, mysterijs includuntur, fruendum ineptas iudicemus, neq; etiam vllus (quantumlibet sit spiritualis) mihi persuadebit, hac sese via benè rectequè incedere. Quædam sunt principia, quædam etiam media, quæ animæ nonnullæ habent; quæ vbi ad orationem quietis iam peruenire, & delicijs & gustibus quos Dominus dat, frui incipiunt, magnum quid ipsis videtur in ea manere posse, vt delicioso illo gustu identidem fruantur. Credant ergo mihi, neq; adeò sese illo absorberi sinant (quemadmodum alio in loco dixi:) vita quippe longa est, multiq; in ea labores ferendi occurrũt, & in exemplar nostrũ Iesum Christum, quomodo videlicet ipse passus sit, nec non in eius Apostolos, & reliquos sanctos, respicere nos necessum est, quò illos cum perfectione toleremus.

Non sunt condemnãda animæ qua in passione Domini meditari nõ poterũt.

Certè nimis quàm bonum contubernium & societas est bonus Iesus, ad nos ab eo minimè subducendos, nec non sanctissima eius mater: quin etiam pergratum & iucundum ipsi est, quòd pœnis & tormentis ipsius doleamus, etiamsi id interdum cum aliqua nostrorum gaudiorum, recreationis & gustuum spiritus iactura fiat: ideoque eo magis, carissimæ, cum illa in oratione suauitas & gustus tam non sit frequens & ordinaria, vt non ad omnia cetera satis tẽporis supersit. Eã verò quæ dixerit gustũ hunc sẽper durare, nec mutari, equidem vt suspectã habebo: illam inquã, quæ quod antè dixi; numquã facere potest. Vos quoq; eam vt talẽ habetote: quin & vos ipsas & ab hac illusione & errore expedire, totaq; animi contentione in res aliquas externas distrahere satagite. q̃ si ad hoc etiam nequaq̃ sufficiat, ad prępositã rem referte, vt hæc vobis officium & munus, tã multas curas & molestias secũ trahens, iniungat, vt

Iesus & sancti bonũ sunt contubernium.

Exterior distractio iuuat ad illusionem cauendam in visionibus.

per eas ab hoc illusionum periculo liberemini; etenim, si quidem d... id duret, sensibus saltem & capiti cerebroque inde non parum d... immineret.

Satis superque declarasse me existimo, quam par sit, omnes, q... tumcumque spirituales sint, res corporeas adeò non fugere, vt eti... psam sacratissimam Redemptoris nostri humanitatem sibi d... creare posse arbitrentur. Ad hoc adstruendum adferunt id, quod ... discipulis suis dixit, expedit vobis vt ego vadã. Equidem prorsus ... re nequeo. Certe benedictæ matri suæ numquam tale quid ipse d... vtpote quæ in fide solida & stabilis erat: sciebat nãq;, eũ & Deum & ... minem esse: & quamuis maiore eum quã illi amore prosequeretur, ... men tam erat perfectus, vt potius eam iuuaret. Non fuerunt certe ... stoli tunc temporis tam in fide constantes & firmi, ac fuerunt postea, ... modo nos in ea constantes esse, par est. Equidem vobis assero, car... mæ, illam me viam vt valdè periculosam reputare, & paulatim diabol... eo fortasse per hoc venturum, vt omnem erga sanctissimum Eucha... ristiæ Sacramentum affectum & deuotionem ex animo nos faciat ... ere. Deceptio certè, quam ego mihi alias passa videor, nondum vsque ... venerat, sed vsque eo tantum, quod minimè mihi saperet tam freque... ter de Redemptore nostro Iesu Christo meditari, sed in hac absorpt... ne manere gauderem, hunc gustum exspectans. Videbam porro ma... feste, mala me via incedere: quod enim eam semper ac continuo habe... non possem, hinc cogitatio mea huc illucque fluctuans diuagabatur, ... anima mea adinstar auis huc illucque volitantis, neque vbi quiesc... aut fidat inuenientis, esse videbatur, idq; cum magno temporis dispe... dio, ac permodico in virtutum studio & oratione progressu fiebat. Pr... ro, quid in causa esset, non intelligebam, neq; eam (vt mihi quidem v... detur) vmquam intellexissem, quod id mihi bonum, & nimis quam ne... tum esse videretur; quoadusque cum quadam Dei ancilla, de modo o... randi quem ipsa obseruabam, communicans, ab illa quid me facere o... porteret edocta fui. Exinde igitur manifestè perspexi, quam mala via in... cederem; & numquam nõ etiamnum me cruciat & affligit, quod vel ... quod tempus fuerit quo hoc ipsum non intellexi, quod scilicet, cum ... dispendio vix vllum fieri posset compẽdium: &, etiamsi posset, nullum ... omnino bonum cupio, nisi quod eius opera datum & comparatum ... perquem omnia nobis bona venerunt. Sit ipse in perpetuas ... æternitates benedictus.

Amen

Humanitatem Christi penitus relinquere, valde periculosum est.

Dolet S. M. quod ab humanitate Christi se vmquam seiunxerit.

CAPT

CAPVT VIII.

OSTENDIT QVOMODO PER VISIONEM INTELLECTVALEM se animæ communicet Deus, ac quædam quoad illam documenta præscribit; refert ad hæc, quosnam, cum quidem ea vera est, operetur effectus. Denique, quanto gratiæ hæ silentio prosequendæ sint, inculcat.

VT autè id quod dixi, carissimæ, ita se habere, & quo longius proditur anima, eo bonum hunc Iesum arctius illi adhærere ac se magis ei socium præbere, clarius intelligatis; non abs re futurum existimo, ostendere, non posse nos, vbi id Maiestati ipsius placuerit, aliud facere, quàm iugiter in illius contubernio & societate versari: quod satis euidenter videre erit è medijs & modis, quibus se Maiestas illius nobis communicat, & quibus amorem, quo nos prosequitur, ostendit; ex apparitionibus inquam & visionibus quibusdam adeo mirabilibus: quas hic describere mihi propositum est, vt, si harum gratiarum fortè aliquam cuipiam vestrum Dominus dederit, eam ipsa recipiens non perterreatur aut percellatur; si modo gratiam ipse mihi dare dignetur, vt in aliquo scopum tangam; quo nimirum eum laudemus (tametsi nobis eæ datæ fortasse non sint) quòd, cum tantæ Maiestatis sit Dominus, ita se creaturæ familiarem facere ac cõmunicare dignetur. Igitur, anima nihil minus quam de simili gratia recipienda solicita, (imo quæ ne quidem, se eam promereri, vmquam cogitauit) subito adstare sibi sentit. Redemptorem nostrum IESVM CHRISTVM, esto eum nec corporeis, nec animæ oculis videat. Huiusmodi visionem vocant intellectualem: porro ita cur vocetur, nescio. Noui quamdam, cui hanc, vti & alias multas, de quibus postea loquar, gratias Deus contulit: hæc initio valdè sese affligebat & cruciabat, quod, quidnam id esset, intelligere non posset, cum nihil videret; intelligebat tamen, certissime Dominum nostrum Iesum esse eum qui hoc modo ei sese exhibebat, nullatenus vt dubitare posset, quin ipse illic præsens adesset, an tamen talis visio à Deo veniret, an non, (esto singulares quidam post eam in ipsa effectus manerent, è quibus colligere posset, ipsam à Deo proficisci) valde anxia erat: neque enim ipsa quid vmquam de visione intellectuali inaudierat, nec talem dari posse credebat. Ceterùm, clarissimè sentiebat & intelligebat, illum ipsum Dominum esse, qui sæpiùs ipsam eo

Intellectualis visio & Apparitio Domini quomodo fiat.

que

S. Theresiae

Opera

N VI

quo supra dixi modo alloquebatur; nam vsque, dum hanc ei gratiam præstaret, numquam sciuerat quisnam se alloqueretur, etiamsi verba audiret & perciperet. Noui autem, illam, ob huiusmodi visionem timore perculsam (neque enim est, vt imaginariæ illæ, citò pertranseuntes, aliquando ad multos dies, quin imò interdum vltra annum durat) mirè anxiam, Confessarium suum adiisse, qui ab ea petijt, vndenam, si nihil videret, nosset Dominum esse? diceret sibi, quo is esset vultu? Respondit illa, nescire se, nec videre vultum; neque se plus, quam dixisse, posse dicere: hoc porro se scire, illum esse, & non alium qui sibi loquebatur, neque plantasma id aut imaginarium quid esse. Imo, tametsi eam propterea valde anxiam redderent, sæpè tamen de eo nequaquam poterat dubitare; maximè, cum illum sibi dicentem audiebat. *Nolite timere ego sum.* Tantam enim verba hęc efficaciam & vim habebant, vt tum quidem nullatenus posset dubitare, imò verò exinde mirè confortata & vigorata, & per bonum hocce contubernium valde exhilarata manere, quin imo sibi id cumprimis vtile & conducibile sentiebat, ad Dei memoriam nullo non loco secum circumferendam, &, quam maxima poterat diligentia cauendum, ne quid, quod ipsi displiceret, committeret, quod eum semper præsentem intueri & habere sibi videretur; &, quotiescumque cum Maiestate eius tum in oratione, tum extra illam tractare statuebat, tam ei vicina sibi esse videbatur, vt non posset eam non audire; verum intelligere illius verba, non poterat tunc quando quidem ipsa volebat, sed ex inopinato, cum id ei opus erat. Sentiebat, illum sibi ad latus dexterum incedere, verum non illo sentiẽdi modo, quo quempiam nobis adstare sentire possumus. Hoc namque alio quodam longe subtiliore & delicatiore modo fit, qui verbis exprimi nequeat; sed est æque atque ille certus, imo certior. In modo namque sentiendi quo illum sentimus, illusioni esse posset locus, & putare possemus nos sentire quod minimè sentimus, non vero in hoc; hinc namque sequuntur magna emolumenta spiritualia & excellentes quidam effectus interiores, quales certè haberi non possent, si ex atra bile ac melancholia id proponiret. Nec item diabolus tantum animæ bonum causare posset; nec ipsa tantam pacem, nec tam assidua & continua Deo placendi desideria sentiret, neue ita conténeret omne id, per quod ad ipsum non conducitur; exinde vero, clare intellexit, non esse id quid à diabolo causatum, quod ipse sese paulatim magis magisque declararet. Scio nihilominus, eam alias quidem satis magno in angore & timore egisse, alias maximam sibi confusionem sensisse, quod nesciret vndenam tantum sibi bonum obuenisset. Hæc & ego, ita vnum quid eramus, nihil vt me celaret eorum, quæ in anima ipsius contingebant; vnde bona certaque eorum esse

Bona quæ sequantur ex visione intellectuali.

Illius proprietates & effectus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

possum testis,& proinde credere potestis,illa quæ quo ad hoc vobis dixero,verissima esse.

Est ergo gratia Domini,quæ insignem nostri ipsarum confusionem, nec non humilitatis studiũ secũ adfert:si verò à cacodæmone id proueniret,contrà & alia lõgè omnia euenirent.Ac sicuti id res est,q̃ perceptibiliter & notabiliter à Deo venire sentimus(neq; enim humana vlla industria posset efficere,vt quid huiusmodi quis sentiat) hinc quæ ipsum habet,nullatenus cogitare potest,suum id bonum esse, verùm à solius Dei manu id dari & prouenire.Et quamuis mihi earum quas antè retuli gratiarum nonnullæ hac videantur esse maiores; hæc tamen particularem quamdam Dei cognitionem secum fert : & ex hoc tam continuo cum Deo contubernio,tenerrimus quidam erga Maiestatem illius amor nascitur,nec non intensiora & ardentiora quædam iis quæ diximus,penitus& totã illius obsequio se deuouendi consignandiq; desideria;item summa quędam conscientiæ puritas & mundities:eius quippe,quem ad latus suum præsentem & vicinum habet, præsentia ad singula eam reflectere,& vigilantem esse facit.Esto enim ad vniuersa,quæcumque demum facimus,Deum præsentem esse nouerimus ; ea tamen est naturæ nostræ conditio,vt de eo cogitare negligat : hîc verò quoad hoc negligens esse nequit,eò quòd Dominus, qui ei adstat vicinus, continuò eam excitat.Quin etiam iuuat hæc quoad gratias iam antè dictas: quòd enim anima penè continuò,actualiter amore feratur in eum, quem videt aut saltem intelligit sibi vicinum adesse, hinc illæ etiam frequentiùs obtingunt.Deniq; è fructu,quem anima hinc percipit, facilè videre est, hanc certè multò maximam gratiam esse, ac magni faciendam, gratitudinemque propterea ei Domino qui hanc sibi,tam parum tamen eam promerere valenti confert,ostendendam ; quam proinde cum nullo mundi huius thesauro ac voluptate commutaret. Vnde, cum Domino hanc iam ei auferre placet,magna quadam in solitudine manet : quinimò quamcumq; demum adhibere posset, quodenuo sibi ad hocce cõtubernium redire licear, diligentia & conatus frustra & inanis est; Dominus namque id dat quandocumq; vult,nullo autem labore nostro id potest comparari.

Nõ potest nõ esse à Deo.

Dei præsentia cogit hominẽ super se & actiones suas reflectere.

Interdum & sanctus aliquis nobis socium se præstat,& adest:& hoc ipsum etiam non vulgaris vtilitatis & emolumenti est.

At dicetis mihi,si nihil omnino videatur, quomodo intelligi queat aut dignosci quando Christus Dominus adsit,aut quando aliquis è Sanctis,quando etiam gloriosissima eius mater? Hoc quidem anima verbis exponere nõ poterit;imò ne intelligere quidẽ aut comprehendere potest,quomodo id cognoscat:interim tñ maxima quadam certitudine id

nouit. Quando quidem Dominus loquitur, facilius id videtur intelligi posse: at sanctorum aliquem adesse, nec loqui (nisi fortè eum Dominus tantùm ad animæ illi auxiliandũ, aut ad eius contubernium accedere adesse iubere videatur) longè sanè mirabilius est. Sic sunt & aliæ multæ res spirituales, quæ verbis perfectè exprimi nequeunt; verùm, hanc saltem cile colligere & perspicere possumus, quàm imbecillis & infirma nostra & ingenium sit ad Dei magnalia intelligenda, cum ne ad eadem hæc intelligenda capaces simus; quocirca cui ipse has gratias dederit, is Maiestatem illius admiretur & in eius laudes assurgat; itaque, eandem, particulares ei gratias agat. quòd enim gratia sit, quæ passim omnibus non concedatur, hinc plurimi eam facere, dareque operam debet, vt maiora & plura ei obsequia præstet, cum adhæc Deus tertio que multiplicibus modis adiuuet & cooperetur. Hinc prouenit, quòd se anima hæc propterea pluris non faciat, imò verò inter omnes quæ terra agunt homines, omnium minimè se ei putet seruire, quòd ab ipse, plus alijs, obligatam credat; hinc minima quam committit imperfectio, illius velut transadigit viscera; idque summa cum ratione.

Differentia inter rem à Deo causatã & à diabolo.

Hos sanè effectus in anima remanentes, quælibet vestrûm, quæ per hanc Dominus viam conducet, facilè percipiet, vt hinc nimirum intelligat, nullam hic illusionem, aut phantasticam imaginationem esse. Nam, sicuti aliàs dixi, fieri non posse existimo, vt, cum necessarium phantasma aut diabolica illusio est, tamdiu duret, aut tantam tabilem animæ profectum causetur, tantam videlicet pacem & quietem interiorem in ipsa producens. Hoc namque præter ipsius contemdinem est; neque potest, esto rem adeò malam causare cupiat, tantũ num adferre: statim namq; hinc inde aliqui suiipsius æstimationis fuerint euaporarent, ac quis alijs meliorem se existimabit. Verùm assidua

Damõ nulli scies causabit bonũ.

animæ cũ Deo cõiunctio, & perpetua cogitationis in eum defixio & cupatio, tantum diabolo molestiæ & tormenti afferret, vt, licet id velit, &tale quid facere tentaret, sæpiùs ad idem denuo tentandum necessaret. Deus quoq; à parte sua, tam fidelis est, vt tantam ei in animam, quam aliam intentionem non habet, quàm Maiestati illius per omnia placere vitamq; omnem pro illius honore & gloria impendere, potestatem non sit permissurus; at quamprimum occasione aliqua oblata effecturam, vt ab occasione, siqua tenebitur, liberetur. Equidem illius sententiæ sum, & semper ero dummodo anima eo ambulet modo quem post accepta hæc diuinarum gratiarum dona in ea remanere solere dixi, Maiestatem illius effecturam, vt, si aliquam interdum dæmoni potestatem in eam permittat, ipsa quidem insigne hinc lucrum & commodum referat, ipse autem magna cum confusione recedat.

Quinto

Quamobrem, carissimæ, si quam fortè vestrûm per hanc viã contigerit conduci, hæc propterea neutiquam turbetur aut percellatur: tametsi bonum est, vos timere, & maiore cũ cautela & circumspectione in omnibus incedere, nec aliquam fiduciam concipere, quasi, eò quòd tam singulares Domini fauores experimini, idcirco vobis liceat negligentius agere. Id enim si fiat, indiciũ & signũ erit, id à Deo non prouenire, nisi eos, quos diximus, effectus videatis. Consultũ verò erit, ipso in principio, rẽ hanc sub sigillo confessionis cum viro aliquo litterato (tales namque sunt, qui nos lustrare & docere debent) aut, si haberi is potest, cum homine maximè spirituali communicare: qui postremus si haberi nequeat, melius omnino est litteratum consulere: si haberi is queat, tam cũ hoc, quàm cum illo conferte. qui si id phantasticum & imaginariam illusionẽ esse dixerint, nõ est q̃ inde turbemini, aut moueamini: phãtasma enim nõ multũ mali aut boni animę vestrę inferre potest. diuinę porro vos Maiestati commendate, ne illa vos illudi aut decipi sinat. si verò id à diabolo causari dicãt, longè sanè vobis id erit molestius ac difficilius. Quãquã, si vir bene doctus sit, & notẽtur effect⁹ quos dixi, id nõ dicet. Verũ, esto id etiã diceret, scio huncipsum Dominũ, qui vobiscũ vbiq; incedit, vos cõsolaturũ, & securas facturũ, quin & illi viro lucẽ daturum, vt vos per eã illuminet & instruat. Si verò sit huiusmodi, vt quamuis orationi sit addictus, per hanc tamen à Domino viam non conducatur; statim is obstupescet; & audita damnabit. ideoque vobis consulo vt virum litteratum deligatis, &, si inueniri queat, etiam spiritualem. Dabitque ad hoc faciendum præposita ei veniam ac facultatem: esto enim anima (prout quidem ei videtur) secura sit, quod bonam suam vitam videat, Præposita nihilominus obligata erit ac tenebitur, curare vt cum aliquo de hisce rebus conferat, vt ram ipsa, quàm alia illa, securæ & tutæ sint. Postquam verò cum id genus hominibus cõtulerit, quieta exinde maneat, neq; vlterius de isthoc negotio quidquã loquatur. Interdum namq; diabolus, etiã vbi nulla timendi est occasio, tã ingentes & extraordinarios timores causatur, vt animã cogãt satis se officio suo nõ fecisse existimare, q̃ semel de eo contulerit, sed sæpè de eodẽ referre compellant; maximè si Confessarius paruæ sit experientiæ, eumq; ipsa meticulosum esse deprehendat, quin & ipse eã cum alijs conferre iubeat. Vnde contingit innotescere & diuulgari, quod maximè debebat esse secretum, hancq; animam exagitari & diuexari, dum, quod secretum & tectum credebat, iam publicè & passim notum esse comperit. Vnde multa ei molesta & grauia oriuntur, quin & Ordini ipsius vniuerso oriri possent, prout quidem nunc sunt tempora. Adeo vt magna hic opus sit cautione & prudentia, quin & Prioribus hanc serio commendo, ac ne existiment, si cui

Confessarius doctus iuxtà ne pius cõsulẽdus.

Necesse est cum viro litterato cõferre, quantumlibet animo secura sit.

Cur diabolus animã tentet, vt cum variis hominibus de rebus suis conferat.

si cui sororum simile quid cælitus concederetur, ipsam propter hoc illis meliorem aut sanctiorem esse. Ducit singulas Dominus, prout maximè viderit expedire. Apparatus id quidam & dispositio est, via qua insignis paulatim Dei ancilla euadat, si quidem ipsa inde rem faciat. at interdum eas quæ maximè imbecilles sunt, per hanc Deus conducit, nec est quod hoc aut probemus aut cõdemnemus: sed virtutes duntaxat respiciamus oportet, & quænam inter nos maior mortificatione, humilitate, conscientiæq; puritate Domino seruiat. iusmodi enim quæ fuerit, ceteris sanctior haberi poterit. esto hoc mundo pauca admodum aliqua cum certitudine sciri queant, aduſque verus ille Iudex in decretorio mundi totius die vnicũique iuxta merita sua. Tunc mirabimur, cum videbimus quàm eius iudicium diuersum sit ab omni eo quod hîc intelligere & deprehendere possumus. Sit ipse in æternum benedictus. Amen.

CAPVT IX.

DECLARAT QVOMODO SE DOMINVS ANIMAE PER imaginariam visionem communicet. Monet autem seriò suas, cauent ne per hanc conduci viam desiderent. Insignes quoad hoc adfert rationes. Singularem caput hoc vtilitatem continet.

Visionibus imaginarijs facilius se immiscet diabolus.

VEniamus nunc ad visiones imaginarias, quibus se diabolus facilius ac magis immiscere potest, vti dicunt, quàm iis quæ dictæ sunt hactenus. Et sanè non potest esse minus. Verum, cũ à Deo hæ veniant, ipsæ mihi quadã tenus vtiliores & meliores videntur, vtpote naturæ nostræ conformiores; non tamen iis, quas in vltima mansione Dominus cognoscendas dat: etenim ad harum dignitatem & excellentiam nulla pertingunt.

Iam ergo videamus, vt superiori capite vobis dixi, quo modo Dominus hic præsens adsit. perinde ergo iis adest, si sicut dum magni pretij maximæq; efficacię gemmam auream pyxidulæ inclusam habemus, quã certissimè & indubitatè nouimus ibi contineri, esto ipsam numq̃ videamus; sed non propterea ipsius gemmæ virtutes minùs nobis prosunt, si eam nobiscum circumferamus. quòd iam tum experientiâ nouimus, illius ope nos ab aliquibus morbis, aduersus quos naturales vires habet, & proprium amuletum est, esse sanatos. ipsam tamen inspicere non audemus, nec theculam aperire, imò nec possumus; quæ illius aperiendæ modum solus ille norit, cuius est gemma: qui licet eam

nobis mutuo dederit, vt illius ope iuuaremur, sibi tamen clauem velut quid proprium reseruauit theculam aperturus, tum cum eam nobis volet ostendere; quin etiam, vbi visum fuerit, eam denuo resumet, vti & de facto facit. Iam ergo ponamus, eum capsellam aliquoties inopinato & insperato aperire velle, quo mutuatario gratificetur, certè minimè dubium est, quin id ei postea longè futurum sit iucundius, cum scilicet admirabilis illius splendor qui è gemma emicabat, ei in mentem veniet, itaque memoriæ illius profundiùs hæc insculpta manebit. Eodem ergo modo fit hîc: nimirum quandò Domino visum est, animam hanc maioribus quibusdam gaudijs recreare, illi eo, quo ipsi placet, modo sacratissimam humanitatem suam clarissime spectandam exhibet, idque ea in forma qua inter homines agens visus est, aut qualem post resurrectionem suam habuit. Et licet ipsum tam subitò & repentè fiat, vt cum fulgetri cuiusdam celeritate ipsum æquiparari posse videatur; nihilominus glorioſissima hæc imago ita imaginationi insculpta manet, vt eam inde nullatenus euelli & deleri posse putem, quoadusque eam videat vbi perpetuò & sine fine ea frui licebit. Quod autem imaginem vocem, non ita accipiendum est, quasi imago quædam sit, pro imaginatione & iudicio ipsam videntis, expressa aut depicta; sed verè viua est, & interdum etiam cum anima loquitur, magnaque ei secreta reuelat. Sciendum verò, tametsi aliquantisper in hanc ipsa defixa hæreat, non magis tamen in eam obtutum defigere posse, quàm in solem; atque hinc fit, visionem hanc semper quàm citissimè præterire: idque non ideo, quod illius splendor, vti solaris ille externo, interno visui officiat aut affligat, internus quippè videt quidquid hîc videndum occurrit, (cum enim exterioribus oculis quid videtur, de eo nihil omnino possum dicere: cum illi personæ quam dixi, de qua tam particulariter possum loqui, nihil tale vmquam contigerit, & ægrè quis certam rei illius, quam experientia non nouit, rationem det;) illius enim splendor est, velut lux quædam infusa, aut sicut Solis, velo tam subtili & fulgido vti adamas est (si quidem elaborari is & texi posset) tecti. Vestimenta autem eius è tela tenuissima videntur. Penè semper autem, dum hanc animæ Dominus gratiam facit, ipsa raptum patitur, quod imbecillis, & vilis eius natura tam terribilem visionem ferre nequeat. Terribilem inquam, esto namque hæc & pulcherrima sit, & maioris voluptatis, quàm quis, tametsi ad mille annos viueret, & assiduè cogitando sese defatigaret, imaginari posset; eo q; omnem & imaginationis & intellectus nostri capacitatem longè transcendat: illius tamen præsentia tantæ est Maiestatis, vt tanto animam horrore compleat, vt eam

Quomodo in humanitate sua Dominus animæ appareat.

Quomodo apparens Saluatoris humanitas vocetur imago.

Interno visu omnia hic videtur.

Qualis eius splendor & vestes.

Cur visio hæc sit terribilis.

hic minimè necesse sit interrogare, quisnam ipse sit, aut vbi hoc illa discat; satis namque ostendit, cæli terræque Dominum esse quod in Regibus terræ huius locum non habet, qui seipsis & sibi parui æstimabuntur, nisi regiæ pompæ schema & apparatus eos non comitetur, aut Reges se esse verbis significent.

Quam ô Domine mi, nos Christiani te parum cognoscimus quam terribile erit videre te die illa, qua nos iudicatum venies, cum etiam tam amicè ac beneuolè hic cum sponsa tua agere venis, tui conspectus & visio tanto mentem terrore compleat? Quid erit, quæ carissimæ, quando tam rigorosa & terrifica voce ad impios intonabit. *Ite maledicti*. Hoc certe vnum nobis ex hac gratia quam animæ Deus præstat, memoriæ insculptum iam maneat, quod certè non mediocre bonum futurum est, cum S. Hieronymus, vir licet adeo sanctus, numquam diem hanc de memoria deponeret: atque ita fiet, vt nihilo reputaturæ simus omne durum quod Religionis nostræ institutum præscribit. Quid exspectamus & hæremus, cum omnis labor quantumlibet diu is duret, nonnisi adinstar momenti sit, cum illa æternitate comparatus? Dico vobis in veritate, carissimæ, me quantumcumq; improba sim, inferni cruciatus ac tormenta numquam timuisse, imo velut nihilum ea reputasse cum mecum recogitarem, quam penosum & dolorificum damnatis sit futurum, cum oculos illos tam speciosos, mansuetos ac benignos Domini, iam toruos & iratos videre cogentur. Nam ita cor meum mihi comparatum esse videtur, vt hoc sustinere non posset. Et sic semper quoad vixi, me affectam sensi. Quomodo ergo non horreat ille, cui se hoc Maiestas ipsius modo dignata est exhibere, cum tam viuax huius apparitionis sit sensus, vt ipsum omnis sensus expertem reddat? Atque hæc sanè esse debet causa, cur post eam mox suspendatur; quod nimirum eius imbecillitatem Deus ipse adiuuet, quo magnitudini eius in sublimi hac cum Deo communicatione ipse se coniungeret ac vniret. Cum autem saris diu in Domini huius vultum oculos intendere anima poterit, equidem id non visionem esse non credo, sed dumtaxat vehementem quamdam considerationem in imaginatiua fabricatam & efformatam, & velut ematuam & exanguem quamdam figuram, respectu alterius illius formæ. Certe nonnullæ (quod autem dico, scio verissimum esse; de hoc namque mecum contulere, & quidem non tres aut quatuor, sed plurimæ) quæ debilis & imbecillis sunt imaginationis, vel intellectus ita efficacis (an nescio quid aliud in causa sit) vt sic imaginando absorbeantur, vt quodquid cogitant, aut in mentem ipsis incidit, id se apertè videre (præsto quidem eis apparet) asserant. quamquam, si ipsam veram visionem vi-

Diei iudicij horror semper in memoria habendus.

Illusio illorum qui quidquid cogitant, videre se putant.

sere

sent, certissimè & manifestissimè illusionem id esse intelligerent, nullum vt ipsis de hoc dubium maneret: quidquid enim vident, sua ipsamet imaginatione procudunt & comminiscuntur; neque id vllum alium exinde in ijs effectum producit, quam quod frigidiores inde maneant, quam si piam & deuotam aliquam imaginem vidissent.

Euidens ergo est, non esse id huiusmodi, vt magni à quoquam fieri debeat, atque ideo citius memoria effluit, quam inane somnium aliquod. Verum in eo de quo loquimur, ita non fit: sed subito & inopinato, nec credenti aliquid se visuram, nec talequid cogitanti animæ, totum obiectum simul & valde iunctim repræsentatur, & magno quodam cum timore ac strepitu omnes potentias & sensus eius sursum deorsum commouet, quo ipsos deinde mox optata illa pace frui faciat. Perinde ac, dum Sanctus Paulus in terram deiectus fuit, tempestas illa & turbatio in cœlis insonuit, non aliter in mundo hoc interiori contingit; ingens quippe excitatur strepitus ac motus, & ecce, in momento omnia tranquilla, serena ac quieta sunt, & anima tam sublimia mox edocetur mysteria, nullo vt alio magistro opus habeat. Vera enim Sapientia, sine vllo ipsius labore, omnem ab ea ignorantiam discutit, & ipsa ad aliquod temporis spatium mira cum certitudine manet, hanc gratiam nonnisi à Deo venire: & tametsi alij in contrarium multa illi oggerãt, nihilominus tantum, tunc quidem, ei dicere non poterunt, vt timeat aliquam hic illusionem subesse; at postea confessario aliquem ei timorem incutiente, à Deo aliquantulum deseritur, quo nonnihil vacillet, & dubitare incipiat, an non forte ob peccata sua id ita possit fieri; id tamen plane non credit, nisi, (sicuti in alijs illis rebus fieri dixi) ita se rem hic habere atque in tentationibus circa res fidei, in quibus quidem ingentes diabolus commotiones & motus excitare possit; non tamen efficere, vt anima constans & firma in illa non perseueret: imo vero quo amplius eam impugnabit & impetet, eo maiorem ipsa certitudinem cõcipit, nullatenus diabolum tanta, quantum hoc ipsum est, bona in ipsa posse causare; adeò vt in animæ interioribus tantum ipse non polleat. Poterit quidem id ei repræsentare, sed non tanta cum veritate Maiestate, & operationibus, quanta Dominus solet. Quod autem Confessarij id perfecte videre nequeant, & quod ij quibus hanc Deus gratiam facit, eã verbis satis exprimere forsitan nesciant, hinc timẽt; nec immerito. Quare magna cum cautela, & circumspecte hic ambulare, & fructuum, quos apparitiones huiusmodi producunt, tẽpus opportunitatẽq; exspectare, nec non humilitatẽ, q̃ ipsæ in anima procreãt, ipsam quoq; ad omnẽ virtutum studiũ amplectendũ fortitudinẽ considerare debent. Si enim diaboli id opus & inuentum fuerit, statim id ipse aliquo signo prodet, & in mille mẽdacijs eũ deprehẽdẽt. At, si Cõfessarius aliquã horũ experientiã habeat

Actor. 9.

Quam certa sit anima nullam hic illusionem subesse.

S. Theresiae

Opera

habeat, & in rebus similibus aliquando sit versatus, non multo, ad hoc ce intelligendum, tempore opus habebit; nam quamprimum ex ipsa narratione & relatione percipiet, à Deone id, an ab imaginatione, ... diabolo proueniat: maximè, si Maiestas eius spirituum discernendorum donum ei dederit; si enim hoc habeat, nec non doctrinam & litteras, ... sto nonnisi mediocrem habeat rerum experientiam, facili id negotio ... telliget.

Donum spirituum discernendorum quanti sit momenti.

Quod vero imprimis necessarium est carissimæ, hoc est, vt magno candore, sinceritate, & veritate vos ipsas & vestra Confessario detegatis: non loquor autem hic de apertione & detectione peccatorum (... quippe satis certum est) sed de explicatione modi orationis. Id enim fiat, dicere non ausim, vos bonâ viâ ambulare, nec Deum esse qui ... doceat; vtpote qui quam maximè cupit, vt cum eo qui ipsius Vicarius ... eadem cum veritate ac claritate agatur, qua secum ipso; volendo vt ... vt is nostras cogitationes, etiam minimas; nedum opera & facta, perspectas habeat. Neque est, vt hoc vos vllatenus turbet aut inquietet; ... etiamsi res hæc minimè sit à Deo producta, si tamen humilitatem ... bonam conscientiam habueritis, nullum inde vobis damnum proueniet; nouit namque Maiestas eius à malis bonum elicere, & facere ... quâ vobis viâ dæmon iacturam inferre satagebat & volebat, ... plius lucrum referatis: existimantes enim, Dominum esse, qui vobis ... singulares gratias & mercedes facit, ad magis illi placendum, figuratam ... eius iugiter in memoria habendam connitemini. Vt enim vir quidam apprime doctus dicere solebat, egregius pingendi artifex diabolus ... addebatque, si quidem is Dominum Iesum maximè ad viuum sibi ... præsentaret, minimè id sibi molestum fore, vt scilicet per illam figuram deuotionis spiritum in se excitaret, & proprijs dæmonem armis ... teret ac iugularet. Nam, quantumlibet imperitus & ineptus sit pictor, non propterea minùs honorari & coli debere imaginem quam pingit, dummodo sit illius, qui est vnicum bonum nostrum, scilicet Iesu Christi. Vnde non poterat non summopere displicere illi, quod faciendum ... nulli suis consulunt, vt, scilicet, cum aliquam vident visionem, illam ... sibilent & explodant: dicebat enim, nos, vbicumque demum Regem nostrum depictum videremus, eum honorare & colere debere. Et ... merito eum sic censere video: nam etiam hoc in mundo quis indignatur, si imaginem eius quem amicum haberet, ab alio quopiam id genus contumelijs & iniurijs affectã sciret. Quanto ergo potius, ac maiori ... ipsam Domini crucifixi effigiem, aut aliam quamcumque Imperatoris nostri imaginẽ sẽper nos reuereri par est? Esto hac de re alio in loco ... pserim, volupe tñ & iucundum mihi fuit ipsum hic repetere; eo quod ...

Candidè Confessario omnia detegenda.

Quomodo suis dæmon laqueis capiendus.

Regis nostri imago vbi uis & quomodocumq; depicta, honoranda.

quamdũ, cũ hac ratione ad se ipsam iuuandam vti iussa esset, permultum inde afflictam fuisse vidi. Nescio quis hanc primò adinuenerit, adeò ad torquendũ propriam & aptam, & illam quidem quæ aliud nihil facere potest quàm obedire, si quidem tale quid faciendum Confessarius præscribat & suadeat, & quæ sese perditam ire putet, nisi ei suadenti morem gerat. At meum consilium est, vt, quamuis ipsi tale quid vobis suadeant, hanc illis cum modestia & humilitate rationem depromatis, & quod consulunt, minimè admittatis. Summopere verò mihi quadrarunt, bonæ illæ rationes, quas mihi suggessit is, qui de hac re mecum tractauit.

Vultus Domini animæ vbiq; recordatur.

Magnum certè anima ex huiusmodi Dei gratia lucrum refert, quod scilicet, cùm de ipso, vel eius vita ac Passione, cogitat, mansuetissimi & pulcherrimi illius vultus recordetur; quod certè summi solatij res est: vti etiam hoc in mundo maioris consolationis est, quempiam, qui multa nobis beneficia confert, vidisse, quam si numquam eum nouissemus. Equidem dico vobis, tam sapidam memoriam ac recordationem permultum vtilitatis continere: tametsi & alia præterea bona & commoda secum vehat. Verùm, cùm de harũ rerum effectis tã multa iam dixerim, & plura adhuc dicenda supersint; hinc ad alia non transibo, nisi vos antè studiosè commonuero, vt, licèt sciatis huiusmodi Deum gratias animabus præstare, numquam tamen eum rogetis, nec desideretis, vt hac vos viâ conducat. nam quamuis vobis ea valde bona, magnique facienda videatur, ob aliquas tamen causas minimè eam expedit aut conuenit rogare. Primò, quidam humilitatis est defectus, petere vobis dari & concedi id, quod numquam commeruistis; vnde mihi verisimile fit eam, quæ hoc desideratura est, non multum humilitatis habituram. Sicut enim vilis & obscurus opifex mechanicus procul abest, vt Rex esse velit, eò quòd hoc ei factu impossibile videtur, quoniam id minimè promeretur; sic & verè humilis, ab huiusmodi rebus desiderandis nimis quàm remotus est. Et ipsa mihi persuadeo, eas numquam nisi ei qui humilis erit, dandas; antè namque quamdam suiipsius notitiam, quàm id genus gratias præstet, Deus solet conferre. Porro, quomodo quæ tales in se cogitationes semel admittet, verè sibi persuadeat, adhuc nimis quàm magnam sibi gratiam fieri, quòd in infernum non sit detrusa: Secundò, quia certissimum est, ipsam deceptum iri, aut certè in maximo, vt decipiatur, periculo versari: cum nonnisi paruulam portam patentem & apertam videre diabolus opus habeat, vt mille nobis insidias struat. Tertiò, quando ingenti rei cuiusdam desiderio homo tenetur, ipsa imaginatio, quin & ipsemet homo, idipsum quod desiderat, videre se & audire putat; sicuti iis qui

Nõ est Deus rogandus, vt hac quẽquam via conducat.

Id petere defectus humilitatis est.

per diem aliquid ardenter concupiscunt, & identidem de illo
gitant, id ipsum de nocte inter somniandum occurrere solet. Q
tò, nimis quàm magnæ audaciæ esset, te tibi viam velle
cum nescias quænam tibi plus alijs expediat; sed Domino
commitenda est, vtpote qui te nouit, vt per illam is te
ducat, per quam potissimum te ducere voluerit. Quinto,
tasne eorum, quibus has Dominus gratias facit, labore
uos esse? parui certè non sunt, sed maximi & multiplices,
vnde nosti, te illis ferendis parem fore? Sextò, quia fortian
so, è quo lucrum te facturum sperabas, damnum refert
contigit Sauli Regi. Sunt porro præter has, carissimæ, & m
aliæ causæ: mihi verò credite, longè securissimum esse, aliud
velle, quàm vt sanctissima Dei voluntas circa nos fiat. Nos ipsos
in ipsius manus conijciamus; amat quippe nos plurimum: nec
vmquam poterimus, si resoluta & determinata cum voluntate
in hoc perseueremus.

Obplures gratias non plus recipiendur gloriæ.

Notandum porro, non eo, quòd multas id genus gratias
tis, plus propterea vos gloriæ promereri, imò verò idcirco magis
ei seruiendum teneri. Quantum verò ad amplius merendi
spectat, eam Dominus minimè nobis eripit, cum in nostra
sit. Adeo vt multi sint sancti, qui nunquam sciuerunt quid
quam istarum gratiarum recipere; alij è contrà, eas recipiunt, &
sancti non sunt. Neque etiam cogitandum est, hasce gratias
esse; imò cum semel illas Dominus confert, magnis certè eas
velut vendit. Vnde anima non tam cogitat, an eas vlterius &
receptura sit, quàm quomodo iis dignam se præstet, & vti
rum quidem est, magno eas adiumento esse debere, ad
tiore & perfectiore gradu obtinendas, attamen, qui has
impendio habebit comparatas, longè plus merebitur. Sed
quin & alias duas personas, quibus id genus gratias Dominus
terat (harum vna erat vir.) ita per illas, ad illius Maiestatem
dum, (& quidem suis sumptibus, nullamque de magnis
solationibus spiritus sentiendo) accensas, quin & ita pro eo
endi cupidas fuisse, vt cum Domino velut expostularent &
rentur quod eas sibi daret, ac, si quidem datas non admitteret
issent, haud ægrè eis caruissent. Consolationibus spiritus
aũt iis de quibus hic loquor visionibus (vident quippe
mũ hinc sibi boni proueniat; & sanè plurimi ex
quas Dominus inter contemplandũ, dare solet. Sunt &
fatear, desideria (prout mihi quidè videtur) supernaturalia,

rũ valdè Deum amantium propria; earum inquam, quæ vellent videret Dominus, non stipendii & mercedis causa se illi seruire (atque ideo etiam numquam ipsis in animum venit, se ob vllum opus gloriâ donandas, quo sese per hanc magis ad ei seruiendum exstimulent :) sed tantum vt amori morem gerant & satisfaciant, cuius natura & proprium est, semper diuersimodè ac multifariam operari. Mille si quidem posset, anima modos & rationes adinuenire vellet, ad se in ipsum annihilandam, & si quidem opus sit, ad maiorem Dei gloriam, vt semper ipsa annihilata maneat, quam libentissimè certè ad hoc sese offeret. Sit autem ipse in perpetuum laudatus, Amen; quod, sese ad cum tam miseris ac miserabilibus creaturis agendum dimittens, magnitudinem suam manifestare velit.

CAPVT X.

LOQVITVR DE ALIIS GRATIARVM GENERIBVS, QVAS anima Deus longè alio quàm suprà dictas modo, præstat, deque insigni qui inde consequitur fructu.

MVltis varijsque modis se Dominus animæ per apparitiones has communicat; modo quidem, quando in afflictione & tristitia posita est; aliàs, quando magna aliqua molestia aut tribulatio ei imminet; aliàs denique vt Maiestas illius cum ipsa delicietur ac recreetur; vel ipsam etiam recreet. Non est autem necesse carissimæ, me singula hæc magis in particulari declarare (cum hoc mihi propositum minimè sit) sed singulas, quæ hac in via sunt, differentias, quousque quidem eas ipsa cognoscam, vobis exponere; vt, cuiusmodi illæ sint, & quos post se relinquant effectus, ipsæ intelligatis; ne videlicet sinistrè nobis persuadeamus, quamlibet imaginationem, visionem esse; ac ne, cùm vere talis erit, scientes eam & possibilem esse, & dari posse, propterea turbemini, aut introrsum affligamini. multum quippe inde diabolus lucratur, ac iucundissimum ei spectaculum est, cum aliquam animam inquietam videt; cernit namque hanc inquietudinem miro impedimento ei esse, quo minus se totam in Deo amando ac laudando impendat. Alijs verò modis, multò sublimioribus, & minùs periculosis Maiestas ipsius se animæ communicat; quos diabolus (prout mihi quidem videtur, & ego credo) imitari non poterit; atque inde est, quòd valde difficulter exprimi queant, quoniam quid inprimis occultum sunt; imaginariæ verò & facilius, & melius exponi possunt.

Nõ est quod turbemur, cũ vera visio à Deo datur.

Suspensio quomodo animæ supereniat.

Itaque, vbi Domino visum fuerit, animæ iam in oratione ge- omniumque sensuum suorum bene compoti, derepentè & impro- suspensio quædam superuenit, in qua insignia & diuina quædam na Dominus ei manifestat, ita liquidè, vt in Deo ipso eadem vi sese putet: hæ quippe, non sunt sacratissimæ humanitatis visio esto, eam quid videre dicam; reuera tamen nihil videt: non enim ginaria visio est, sed planè intellectualis; in qua euidentissimè tra re datur, quomodo res vniuersæ in Deo videantur, & in se eas ipse tineat. Estque hoc ipsum cumprimis vtile; licet enim in momento pertranseat, menti tamen quàm profundissimè insculptum ma maximamque in ipsa confusionem causatur, liquidiusque nu tet quantam in Deum committamus iniuriam cum Deum gra offendimus; quia in ipsomet (cum in ipso constitutæ simus) adeo sum maximas has malitias committimus.

Similitudinem quandam hic adferre volo, qua quod dico me intelligatis. Fingamus ergo cogitatione, Deum velut habitaculum palatium quoddam esse, tum magnitudine, tum decore & pulchri ne excellens, in eoque mundũ quantus quantus est, contineri. Pone peccator, quo nequitiam & peccatum suum admittat, ab hoc pa recedere ac se subducere? Nequaquam certè. Sed in Deo ipso etia quas nos peccatores committimus abominationes, turpitudines & quitiæ geruntur & fiunt.

Orem terribilem, & summa consideratione dignam, cum ve nobis quæ parum nouimus, & quę nec hasce veritates possimus per gere, cum primis vtilem. Si enim eas intelligeremus, impossibile fo ret, nos in ausus tam stolidos & temerarios abire.

Non debemus ob iniurias indignari cum Christus tãtas intra seipsũ à nobis sustineat.

Ingentem Dei misericordiam & patientiam consideremus, qu simæ, quòd nos non statim hoc in loco à terra dehiscente absorbe ciat. proinde quam maximas possumus pro hoc gratias illi age & pudeat nos indignari & ægre ferre, si quid contra nos ab alio committatur aut dicatur. Est enim res totius mundi indignissima dere nos tantas intra seipsum à creaturis suis creatorem nostrum rias sustinere, & nos ob verbum aliquod in nos absentes, & fo non ex sinistra aliqua intentione prolatum indignari. O rem humanam! quando tandem, carissimæ, magnum hunc Deum qua in re imitabimur? Agedum igitur, nihil omnino nos facere mus, quòd iniurias æquanimiter sustinemus, sed omnia quàm fo simè perferamus, quin & eas inferentes cordialiter amemus, & plectamur; cum Dominus hic, esto eum grauiter & sæpius offe mus, numquam nos amare cessarit; ac proinde meritò ac

ratione vult, omnes vt ignoscant & dimittant, quæcumq; demum ipsis iniuriæ ac mala inferuntur.

Qui visio hæc celeriter fiat.

Dico autem vobis, carissimæ, tametsi visio hæc cito pertranseat, eam nihilominus singularem quandam Dei gratiam esse, quam animæ facit, si quidem ipsa inde commodum & vtilitatem elicere velit, eam vt plurimùm & assiduo præsentem & præ oculis habendo. Fit ea etiam citò & celeriter, eoque modo, vt verbis explicari nequeat, vtique talem in seipso veritatem declarante, vt cunctas quæ in creaturis reperiuntur veritates, inobscurare & offuscare videatur, vt simul ad oculum liquidò ostendat, quòd ipse solus sit veritas, quæ mentiri ac fallere non potest. Atque hinc facilè intelligitur id, quod Psalmista quodam in psalmo ait, *Omnis homo mendax.* quod certè nunq; ita apertè intelligeretur, quātumlibet sæpiùs audiretur, id veritatē esse, quæ nequit mentiri. Venit hic mihi in mentem eius, quòd Pilatus tam multa à Redemptore nostro Iesu in passione quæsiuit, postquam ipse ei dixisset, quod ipse esset Veritas; quamq; nos de summa hac veritate hîc in terra parū intelligamus. Vellē hoc posſē apertiùs & pluribus hic ostendere; sed ipsum verbis declarari nequit. Hinc ergo discamus; carissimæ, bonū fore, vt, quò in aliqua saltē re Deo & sponso nostro cōformemur, hac in veritate semper ambulare procuremus. Non solùm, vt ab omni mendacio abstineamus (video namque Deo laus, hisce in domibus magnam satis ab vnaquaque curam & studium adhiberi, ne quod cuiuscunque etiam rei gratia, mendacium loquatur) sed etiam, vt in veritate coram Deo & hominibus, quibuscumque demum modis poterimus, ambulemus; præsertim non cupiendo, vt meliores habeamur quàm reuera simus; in omnibus autem operibus nostris Deo dando quod suum est, nobis ipsis verò q; nostrum; veritatē denīq; omni ex re elicerere satagendo: sicq; fiet, vt hunc qui quātus quantus est, nōnisi mendaciū & falsitas est, parui pendamus.

Psal. 115.

Ioan. 18.

Cur Deus humilitatē diligat.

Quadam vice mecum ipsa considerabam, ecquid in causſa esset, quod Dominus noster Iesus hanc virtutem humilitatis adeò diligeret, & ecce derepentè mihi, nihil minus cogitanti, occurrit, id eo fieri, quod Deus summa sit veritas; humilitatis autem sit in veritate ambulare: maxima quippe veritas est, nihil de nobis ipsis boni, sed esse nos nonnisi miseriam & merum nihil, cogitare: Quisquis vero hoc non intelligit, ambulare eum in mendacio; qui autem melius cognoscet & intelliget, summæ Veritati, eò quòd in ipsa ambulet & versetur, acceptiorem fore. Vtinam vero carissimæ, hanc nobis Deus opt. max. gratiam faciat, numquam vt hanc nostri ipsarum cognitionem seponamus! Amen,

Cur tales gratias animæ facias.

Ideo porro istiusmodi gratias Dominus animæ facit, quod ei, velut veræ sponsæ, suæ, vtpote quæ firmiter proposuit voluntatem illius in omni-

mnibus facere, aliquam rerum in quibus eam ipsa facere debeat, non magnalium suorum notitiam dare velit. Neque verò est vt plura quoad hoc hic adferam: quin & ideo duo hæc iam prosecutus, quod ea signem mihi vtilitatem continere viderentur. Similibus enim rebus non esse quod timeamus, sed Dominum laudemus, quod eas nobis concedat: diabolus enim, meo quidem iudicio (imò ne quidem prouida imaginatio) parum hic accessus habent; itaque anima magna in pace & satisfactione manet.

CAPVT XI.

DE DESIDERIIS QVIBVSDAM DEO FRVENDI, QVÆ animæ ipse dat, adeò quidem intensis & impetuosis, vt etiam vitæ admittendi periculum, ei creent, agit, nec non de fructu, qui post hanc Domini gratiam in ipsa remanet.

AN vero omnes has gratias, quas sponsus animæ iã præstitit, satis esse putatis, vt sic columbula vel papiliunculus (nolite enim putare, ei eius oblitam esse) contenta & quieta sit, & locum iam sibi deligat, vbi moriatur? minimè, imò verò multò inde fit inquietior penitusque habet. Tametsi enim iam ad multos annos, hosce fauores receperit, tamen nihilominus gemebunda incedit & in lacrymas colliquescens; nam post vnumquemque eorum, maior illam grauiorque excipit afflictio & angustia. Cuius rei hæc est causa; quòd enim Dei sui magnitudinem magis magisque indies cognoscat, adeoque se ab eo fruendo abesse & separatam cernat; hinc eius videndi desiderium indies maius & intensius fit: nam crescit pariter & amor, quo nimirum magis intelligit, ei innotescit, quam magnus hic Deus ac Dominus sit amari dignus. Et isthoc annorum spatio desiderium hoc ita paulatim per omnem modum crescit, vt tantum ei tormenti, atque mox dicam, cauletur. Dies annos, vt ijs quę passa est persona illa, de qua iam supra sum locuta, conformia dicam, cùm sciam non esse, vt quis aliquem Deo terminum statuat, quod is in momento animam ad altissimum eorum quæ hic dicimus, gradum perducere possit. Maiestas quippe eius potens & liberalis est, quodcumq; voluerit, & ad nostri causa plurima facienda desideratissimus ipse ac promptissimus.

Cur anima post multas gratias acceptas sit inquietior.

Desiderium Deo fruẽdi quomodo & vnde in ea crescat.

Accidit ergo interdum hos angores, lacrymas ac suspiria, & ingentes illos, de quibus suprà egimus, impetus (omnia quippe hæc ab amore nostro, magno quodam cum sensu, promanasse videntur; verùm quæ vniuersa hæc nihil sunt, respectu & comparatione eius de quo nunc dicetabimus; videntur namque esse adinstar ignis, cuiusdam non ardentis

at fumigantis, & qui tolerari queat, est non sine dolore & afflictione ita esse vehementes, vt anima, dū ita intra se ipsam æstuat, & ardendo prope consumitur, ad minimam quamdam cogitationem, aut ob verbum aliquod auditum (quod nimirum hora mortis tamdiu differatur) aliunde (vt tamen nesciat vnde, aut quomodo) velut ictum quemdam, aut potius igneum quoddam iaculum sibi infligi sentiat. Non dico tamen; id, iaculum esse; quidquid sit, liquido videre est, non potuisse id à natura nostra, aut à nobis prouenire. Neque etiam ictus id est, esto ictum id esse dixerim. interim tamen acute ferit; neque (quantum mihi quidem videtur) illa in parte, qua hîc dolores sentiri solent, is infligitur, sed in profundissimis & intimis animæ penetralibus; vbi fulgur hoc, quam citissimè pertransiens, quidquid huius terræ, corporis inquam nostri, inuenit, comminuit, & in puluerem redigit; cum toto illo tempore quo id durat, impossibile nos sit meminisse alicuius rei quæ ad esse nostrum spectat: ita namque id potentias in momento alligat, vt ad nihil omnino faciendum libertatem ac facultatem tunc habeant, nisi ad id solum, quod hunc dolorem adaugeat. Nolim, hæc vobis per hyperbolem aut exaggerationem dictum videri; cum vere videam me adhuc nimis quam pauca de hoc dicere, eo quod id bene dici nequeat. Est hoc sensuum omnium ac potentiarum raptus, & talis, vt nihil iuuet quo minus afflictio ista sentiatur: siquidem intellectus ipse admodum viuax & vegetus est, ad doloris causam intelligendam, quod se nimirum anima à Deo suo absentem videat: quin & Maiestas ipsius ad hunc etiam aliquo modo cooperatur, cum tam viuam sui per id tempus in ipsa notitiam excitat, vt pœna & dolor hic vsque eo increscat, vt quæ eum sentit persona, in magnos etiam clamores subinde prorumpat, quantumuis alioqui ipsa patiens, & ad ingentes dolores ferendos satis exercitata sit. At tum quidem aliud ipsa facere non potest, neúe hoc impedire; hæc quippe pœna non in corpore, sed in animæ interioribus sentitur. Hinc illa ipsa, de qua antè egi, collegit, quanto huius sensus & dolores viuaciores sint, quam corporis; simul quoque ei declaratum & repræsentatum est, istiusmodi dolores esse quos addicti purgatorio perferunt: etenim quod corpore careant, non id in causa est, vt non multo plura patiantur & durius affligãtur, quam vniuersi homines qui corpus habent. Et sanè quamdam ita comparatam vidi, vt reuera iamiam illam emorituram putarem: nec certe mirum id esset, quod euidens moriendi periculum homo tunc vere adeat. Vnde, rametsi id quam breuissimo temporis spatio duret, corpus valde luxatum, enerue, & dissolutum relinquit, & hoc ipsum, illo quidem tempore, arterias

Vulnus à diuino armore inflictũ qui fiat.

Dolor animæ intensior quam corporis.

pulsa-

pulsatiles ità segnes & debiles habet, ac si iamiam animam Deo velle reddere. Neque sane mirum id est: naturalis siquidem calor et debilis, & alius ille ita eam adurit, vt, si adhuc paulo amplius hic increscat, ipsum certe quod habet, moriendi desiderium Deus sic compleret. Non, propterea quod aliquem in corpore tunc dolorem sentiat; quamuis (vt dixi) ipsum ita luxatum & elumbatum sit, vt nullas exinde, ad dies treslve dies, vires vel ad aliquid scribendum habeat, intensosque cruciatus sentiat; quin etiam semper deinceps debilius quàm prius erat, manere videatur. Quod vero illos non sentiat, haud dubie prouenit eatenus quòd interior animæ sensus intensior & viuacior sit; vnde fit vt nullam corporis ipsius rationem habeat, etiamsi frustillatim ipsum discerperetur.

Quomodo vetiamin corpus redundet.

Dicetis mihi, imperfectionem hoc esse; &, cur se anima illa diuinæ voluntati non conformet, cum iam tum se totam ei tradiderit accommodarit? Hactenus quidem ipsa id facere potuit, sicque etiam vitam suam transegit; iã vero id penitus facere nequit. Hoc namq; rationis sensum habet quod vitæ, ipsa dominium iam ac potestaté non habeat, nec ad aliud se eam habere cogitare possit, quàm vt ipsam affligat: cum enim à bono suo absit, ad quid & quorsum viuere velit? Sentit præterea miram & incognitam quamdam solitudinem, vt nec omnes, quæ in terra sunt, eam societate sua recreent, ac credo ne quidem cælites recreare possent, nisi præsentem habeat eum quem amat. imo vero omnia illam cruciant. At videt, se esse adinstar alicuius qui in aëra suspensus est, qui nec in vlla re terræ huius sedem figit, nec ad cælum potest ascendere. Siti hac ardet, nec tamen ad aquã peruenire potest: neq; talis hęc sitis est vt tolerari queat; sed quæ iam tam vehemens sit nulla vt aqua possit exstingui (imo ne eam quidem exstingui cupit) nisi illa tantum aqua de qua cum Samaritana Dominus locutus est: & hæc ei non propinatur nec datur.

Quã intensus sit.

Quàm te, ô Deus & Domine meus, ab amatoribus tui subducis, & eos crucias! Sed modicum sunt omnia, cum eo collata, quod eis postea datur. par est, vt quod multum est & magnum, magno constet. quanto verò potiùs, quòd hæc anima hac ratione purificetur, quò in septimam mansionem intrare mereatur (sicuti eas quæ in cælum admittendę sunt, primum in purgatorio purgari & mundari oportet.) Tam verò hocce pati, parum & modicum est, quàm si quis aquæ guttam in mare vastum proiecerit. Quanto verò magis, quòd per omne hoc tormentum & afflictionem, quo, (vt ego quidé credo) nullum inter omnia quæ in terra sunt, maius & acerbius dari potest (hæc enim persona, de qua ago, multa quidem tùm corporalia, tum spiritualia passa erat, omnia tamen illa prę nihilo

reputabat, si cũ isthoc compararentur (anima pænã hanc tanti esse pretij sentiat, vt numquam tale quid promereri se potuisse intelligat? hæc tñ sensio huiusmodi non est, vt aliquod ei præstet alleuiamentum. Interim tamen hanc pænam quam libentissimè fert, & si quidem Deo ita videretur, toto vitæ suæ tempore eam sufferre parata esset; esto id non esset semel, sed quotidie & assiduo mori. Et certe minus quid id non est.

Dolor hîc quanti sit pretij.

Consideremus ergo, carissimæ eos qui in inferno constituti sunt, qui nec hanc cum Deo voluntatis conformitatem, neque hanc pacem & gaudium quam animæ Deus dat, habent, & suum pati nequidquam sibi prodesse vident, sed & semper magis & magis (magis inquam, quod ad pænas accidentales spectat) se pati cum anima tormentũ omnibus corporis cruciatibus multo sit grauius & intensius, & illa quæ ipsi patiuntur, incomparabiliter grauiora eo de quo iam antè hîc egimus. tũ vero maximè; quod videant, illa semper & in perpetuum duratura. Ah! quid in felicibus illis ac miseris animabus erit? & quid nos quæso, in vita hac adeo breui facere aut pati possumus, quod non parui faciendum sit, quo nos à tam horrendis, grauibus & æternis tormentis liberemus?

Equidem dico vobis, carissimæ, nullis exponi à quopiam verbis posse, quàm sensibile & dolorificum sit ipsum pati animæ, & quam id longe diuersum sit ab omni eo quod corpus patitur; nisi quis id de facto & reipsa experiatur, ac nisi Dominus ipse id nos intelligere velit vt hoc pacto melius intelligamus, quam ei multum debeamus, quod ad eum nos statum vocauerit, in quo per ipsius misericordiam spem habemus, fore vt ab his nos liberet, & peccata nobis nostra condonet.

Pati anima quam sensibile sit.

Verum, ad id quod dicere cæperamus, ad animam hanc, inquam, quã in magna grauique afflictione reliquimus reuertamur. Certe hęc, cũ tam intensa & extrema est, non diu durat; ad summum (vt mihi quidem videtur) nonnisi tres quatuorue horis: nam siquidem diu duraret, humana & naturalis infirmitas, nisi miraculose Deus cooperaretur, eam sustinere non posset. Contigit nonnumquam, vt in ea quam dixi nonnisi ad horæ quadrantem durarit, ipsa patiens tamen, velut contusa & in frusta dissecta videretur. Hoc autem certum est, ipsam tunc quidem omnem sensuum suorum vsum amisisse: tanto scilicet cum rigore ac vehementia pœna hæc ei superingruebat. Euenit autem id ei vltimo festorum Paschalium die, cum & inter alias personas ageret, & omnibus festis Paschalibus tantam mentis ariditatem sensisset, penè vt nescire Pascha esse; euenit autem id occasione vnius verbi quod audiebat, quod scilicet mors tamdiu differebatur, vita vero tam esset diuturna.

Cur pœna hæc non diu duret.

Non magis vero quis pœnæ huic resistere potest, quã quis in ignẽ conie-

Ei resisti nequit.

S. Theresiae

Opera

N VII

coniectus efficere, vt flamma ad ipsum comburendum calorem non ha-
beat. Neque etiam is doloris sensus est, vt eum dissimulare facile sit,
præsentes non euidenter intelligant manifestum vitæ periculum in
ipsa agit; esto eorum quæ intra ipsam gerũtur, testes esse nequeant. Ve-
quidem est, illos ei aliquod contubernium præstare, sed id ei tunc
est, ac si nonnisi vmbræ quædam essent, quin & vmbratica ei videntur
omnia, quæ terræ & mundi huius sunt.

Naturalis nostra infirmitas his se potest immiscere.

Porro vt videatis (si fortasse id aliquando vobis accidat) debili-
tem & naturam nostram hic se posse immiscere, contingit subinde, ani-
mam eo in statu constitutam in quali eam vidistis, vt præmortis desi-
rio velut emoriatur, cum videlicet eousque premitur & angustiatur,
iam tum nihil propè ei ad è corpore euolandum deesse videatur; ve-
mere, velleq; vt dolor hic nonnihil se remitteret, ne sic ipsa emoria-
Facile hic intelligere est, timorem hunc à naturæ infirmitate profici-
cum ex alia parte hocce desiderium eius non cesset aut minuatur, ne-
etiam possibile sit hanc eius afflictionem auferri, quoadusq; eam au-
rat Dominus: quod prope semper per magnum aliquem raptum au-
sionem fit, in qua verus ipse consolator eam solatur & corroborat,
tamdiu adhuc, viuere velit, quamdiu ipse eam viuere vult. Est hoc
dem valde pœnosum; magnos tamen quosdam anima inde acquirit
fectus, metumque omnem, quo labores qui ei possent accidere me-
ere posset, excutit: nam hi cum sensu & dolore tam pœnoso, quem a-
ma sua sensit, comparati nihil prope ei esse videntur. Tantum porro
inde proficit, vt ei volupe & gratum esset sæpius eum sustinere. Ve-
ne hoc quidem vt faciat in eius est manu, vti nec facere vt iterum
ipsum sentiat, quoadusque Dominus velit; sicuti nec vlla supperit ra-
ad ei, quando occurret, resistendum. Iam quoque magis, quam ante
lebat, mundum contemnit, quod cum viderit & experta sit, à nulla
ius re suo in tormento adiuuari potuisse; adhęc magis ab omnibus re-
creatis effectum sum diuellit & separat, quod à solo Creatore sibi con-
lationem venire, & animam suam satiari posse videat; denique ma-
anxia & circumspecta incedit ad eum peccato non offendendum
quod videat, eum, cum ipsi placuerit, & consolari & affligere
posse.

Effectus huius pænositatis.

Duo sunt quæ in via spirituali periculum creant vitæ.

Duo mihi in hac via spirituali esse videntur, per quæ aliquo
vitæ nostræ creari periculum potest. Primum est illa, de qua hic loqui-
mur pœna, quæ vere periculosa est; alterum verò, valde excessiuum
gaudium & delectatio, quod quidem in eas animam redigit angustias
& extremitates, vt ipsa deficere & elanguere videatur, adeo vt nonnisi
vel minimum ad è corpore emigrandum ei desit, & parum à morte di-
sit.

stet. Et certe si sic emigraret, non modica id illius felicitas foret.

Hîc ergo videbitis, carissimæ, an non meritò supra dixerim, magno in his omnibus animo opus esse, & Dominum, si quando quid tale ab eo petetis, merito vobis dicturum id, quod olim filijs Zebedæi respondit, an calicem eius bibere possent: Omnes, quotquot sumus, carissimæ, responsuras nos credo nos posse. Nec immerito. Maiestas quippe illius dat robur & vires ei, quem viderit ijs opus habere, quia & istiusmodi animas in omnibus tuetur ac protegit, proque ijs in persecutionibus & obloquijs aliorum respondet, sicuti eum Mariæ Magdalenæ patrocinium suscepisse constat. Si non id faciat verbo, opere saltem facit & facto. Denique ad extremum, antequam è vita discedant simul & semel (vti iamiam videbitis) omnia compensat & retaliatur. Sit ipse in sæculum sæculi benedictus, & laudent eum vniuersæ creaturæ eius. Amen.

Animosæ animas Dominus tuetur.

MANSIO SEPTIMA.

Quatuor hæc capita complectitur.

CAPVT I.

LOQVITVR DE MAGNIS GRATIIS, QVAS DEVS IIS præstat animabus, quæ iam in septimam mansionem sunt ingressæ. Dicit præterea, esse aliquam (prout quidem ipsi videtur) inter animam & spiritum differentiam; esto hoc vnum quid sint. Multa hic sunt notatu dignissima.

FOrsitan vobis, tam multa de via hac spirituali dixisse videbor, carissimæ, nihil vt quod vltra dicatur, super esse videatur. Erraret sanè non parum, si quæ hoc sibi persuaderet; nullos enim magnitudo Dei habet terminos, vti nec opera eius habebunt. quis plene misericordias & magnalia eius dinumerare poterit? Hoc certe impossibile esset. Atque ideo nolite ob ea quæ dicta sunt hactenus, aut etiam deinceps dicentur, vsque adeò mirari aut consternari; cum hæc ipsa nonnisi velut punctum quoddam sint eorum, quæ de Deo dici & commemorari possunt. Nimis quàm magnam certe misericordiam nobis præstat, quod hæc alicui personæ communicarit, vt per eam eorum habere cognitionem possimus: nam quo plus cognoscemus, eum creaturis suis se communicare & familiarem reddere, eò etiam amplius magnitudinem ipsius dilaudabimus, & animam, quacum Dominus ita dissuauia-

Plurima de Deo dicenda sunt.